

SZABADKA VÁROS 2018-2028. ÉVI HELYI HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TERVE

Szabadka, 2018. június

Tartalom

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
1. BEVEZETŐ FONTOLGATÁSOK.....	4
1.1 Szabadka város 2020-ig előirányzott helyi hulladékgazdálkodási terve revíziójának okai	4
1.2 Szabadka város 2020-ig érvényes helyi hulladékgazdálkodási tervének megvalósítása	5
1.3 Kivételek.....	5
2. jogszabályok.....	6
3. Fogalmak, kifejezések és rövidítések	13
4. SZABADKA HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI RÉGIÓ.....	16
4.1. Kettő vagy több helyi önkormányzat együttműködési lehetősége	16
4.2. A hulladék begyűjtésére, kezelésére és tárolására szolgáló létesítmény helyszíne	18
5. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS SZABADKA VÁROS TERÜLETÉN	20
5.1 Hulladék várható fajtája, mennyisége és eredete.....	20
5.2. Más helyi önkormányzatoktól várt hulladék mennyiség, fajta, származás szerinti kimutatásban.....	22
5.3. Más helyi önkormányzatokba szállítandó hulladék tervezett mennyisége fajta és származás szerinti kimutatásban.....	22
5.4. Újrahasznosításra és újbóli felhasználásra vonatkozó megvalósítandó célok.....	22
5.5. A háztartásokban keletkezett hulladék begyűjtésének terve	26
5.6. A háztartásokból származó veszélyes hulladék gyűjtésére vonatkozó program	29
5.7. Kereskedelmi hulladékgyűjtésre vonatkozó terv	29
5.8. Ipari hulladékgazdálkodásra vonatkozó program	29
5.9. Speciális folyamatot igénylő hulladékkal való gazdálkodás	30
5.10. Javaslatok a kommunális hulladék és komponenseinek újbóli hasznosítására.....	31
5.11. A biológiailag lebomló hulladék és a csomagolóanyag mennyiségének csökkentésére vonatkozó program	32
5.12. A tudatos hulladékgazdálkodás fejlesztésére vonatkozó program	33
5.13. A tervekben nem definiált hulladékkal való gazdálkodásra és a rendkívüli helyzetben keletkező hulladéokra vonatkozó intézkedések	34
6. RENDEZETLEN HULLADÉKLERAKÓK SZANÁLÁSÁRA VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSEK.....	39
7. A TERVEZETT AKTIVITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK FELÜGYELETE ÉS KÖVETÉSE.....	42
8. A AZ AKTIVITÁSOKHOZ SZÜKSÉGES TERVEZETT KÖLTSÉGEK ÉS PÉNZÜGYI FORRÁSOK	43
9. A TERVEZETT INTÉZKEDÉSEK ÉS AKTIVITÁSOK HATÁRIDEJE.....	45
10. KÖVETKEZTETÉSEK	47

ÖSSZEFOGLALÓ

Szabadka város helyi 2018-2028. évi hulladékgazdálkodási terve olyan stratégiai dokumentumot jelent, amely a helyi önkormányzat területén történő hatékony hulladékgazdálkodásra nézve fontos adatokat, célokat és intézkedéseket tartalmaz.

A Szabadkai régió hulladékgazdálkodásával foglalkozó Regionális központ kiépítésének befejezésével, amely felöleli Szabadka várost és a Zenta, Magyarkanizsa, Bácsstopolya, Kishegyes, Csóka és Törökkanizsa községeket, megteremtődnek a feltételek a regionális hulladékgazdálkodásra és a hulladékgazdálkodási rendszer továbbfejlesztésére.

A vonatkozó időszakban az eredményes települési hulladékgazdálkodás legfontosabb része Szabadka város egész területén a hulladék szervezett begyűjtése és a város területéről való elszállítása, a hulladék kiválogatása a helyszínen, a meglevő szeméttelpek lezárása és szanalása, valamint a vadlérakók szanalása.

A Terv előírja, hogy a települési hulladékot a keletkezés helyszínén a háztartások, intézmények és vállalatok szintjén kell kiválogatni, majd kék és zöld edényekbe (kukákba, konténerekbe) kell helyezni. A kék konténerekbe a száraz hulladékot kell tárolni, amely újrahasznosítható (papír, plasztika, fém), míg a zöld konténerekbe a megmaradt, nedves hulladékot (biológiailag lebomló hulladékot, illetve újra nem hasznosítható hulladékot). Az üveg begyűjtésére külön, sárga konténereket biztosítunk. Szabadka város össze települési hulladékát (a kék, zöld és sárga konténerek tartalma) az előírt közművesítési vállalat fogja elszállítani a békovói Regionális Hulladékgazdálkodási Központba, ahol megfelelő berendezések vannak a hulladék szekundáris kiválogatására, s ahol kiválogatásra kerülnek az újrahasznosítható hulladékok. A kiválogatott biológiailag lebomló hulladékot megfelelő komposztáló berendezés feldolgozza a Regionális Központban, míg a hátramaradt hulladékot szanitáris hulladéklerakókban tárolják (Regionális hulladéklerakódó).

Nagyobb térfogatú hulladék, háztartási hulladék, illetve különleges eredetű hulladék, valamint olyan egyéb hulladék, amelyet tilos konténerben tárolni vagy nem engedélyezett kommunális hulladéktároló kukákba vagy konténerekbe begyűjteni, a polgárok elszállíthatják a Regionális Hulladéklerakó Központba. Ezenfelül, az ilyen fajta hulladékot szervezett idejűlegű akciók megszervezésével is begyűjtik településenként és helyi közösségekként. A jövőben fontos továbbfejleszteni a hulladékgyűjtő központok hálózatát, biztosítani a mobilis hulladékgyűjtő eszközöket, és növelni kell a nagy térfogatú hulladék begyűjtését célzó akciók számát, hogy a kukákba illetve konténerekbe nem tárolható hulladék tárolási helye hozzáférhetőbb legyen a polgároknak.

A Regionális Hulladéklerakódó beindításával megszűnik a kommunális hulladéknak "Aleksandrovačka bara" hulladéklerakóra való elszállítása, ami előfeltételezi ennek és a többi vadlérakónak a szanalását is.

A terv végrehajtásához rendkívül fontos a lakosság edukációja, amelyet folyamatosan és az összes korosztályt felölelő módon kell lebonyolítani. A tájékoztató, népszerűsítő és edukatív tevékenységek keretében és a hulladékgazdálkodási hierarchiával összhangban a hulladék kiválogatását a keletkezés színhelyén, valamint a hulladékmennyiség csökkentését, a hulladék újrahasznosítását és a veszélyes hulladék és a meglevő kommunális hulladékkal együtt nem tárolható hulladék szabályos kezelését.

A szervezett hulladékgyűjtési rendszer és az edukáció fokozása mellett egyéb beavatkozó intézkedésekre is szükség van, mint például fokozottabb ellenőrzésekre, szigorúbb büntető politikára stb.

1. BEVEZETŐ FONTOLGATÁSOK

Szabadka város helyi 2018-2028. évi hulladékgazdálkodási terve olyan stratégiai dokumentumot jelent, amely a helyi önkormányzat területén történő hatékony hulladékgazdálkodásra nézve fontos adatokat, célokat és intézkedéseket tartalmaz.

1.1 Szabadka város 2020-ig előirányzott helyi hulladékgazdálkodási terve revíziójának okai

Szabadka város 2020-ig előirányzott helyi hulladékgazdálkodási tervét (Szabadka város 10/11. számú Hivatalos Lapja) 2011-ben elfogadta Szabadka képviselő testülete mint a helyi önkormányzatokra vonatkozóan előírt kötelezettséget A hulladékgazdálkodásról szóló törvény hatályos rendelkezéseivel összhangban. A terv meghozatalakor folyamatban volt a hulladéklerakódó regionális központ kiépítésére szolgáló eszközök és maga a helyszín biztosítása a 2006. évi megegyezéssel összhangban, amely előírta a szabadkai hulladékgazdálkodási régió kiépítését.

Az Európai Unió pályázata - Környezetvédelem, éghajlati változások és energetika – ágazati programjának köszönhetően (IPA 2012), eszközöket biztosítottak a hulladékgazdálkodási regionális központ és a transzfer állomás kiépítésére és felszerelésére, valamint az említett munkálatok feletti felügyelet gyakorlására. Az IPA Alap vissza nem térítendő eszközeinek hozzávetőleges összege 20,15 millió euró. A Környezetvédelmi Minisztérium, amely a projekt hordozója és az eszközök véghasználója, 472.320.000,00 dinárt biztosított a régióban a hulladékbegyűjtésre illetékes közcivilizációk szükségleteire szolgáló felszerelés beszerzésére, míg a régió helyi önkormányzatai eszközöket biztosítottak a hulladéklerakó központ kiépítésére, valamint a transzfer állomások és a hulladékbegyűjtő központok alapvető infrastruktúrájához szükséges csatlakozókra.

2018 folyamán új Regionális tervet dolgoztak ki Szabadka város, a bácstopolyai, kishegyesi, zentai, csókai, magyarkanizsai és törökkanizsai községek 2018-2028. évi hulladékgazdálkodására (Határozat Szabadka város, és a bácstopolyai, kishegyesi, zentai, csókai, magyarkanizsai és törökkanizsai községek 2018-2028. évi regionális hulladékgazdálkodási tervének meghozataláról Szabadka város 14/18. számú Hivatalos Lapja). 2018-ban várható a Regionális Hulladéklerakó Központ építésének befejezése és működésbe helyezése.

A hulladékgazdálkodás regionális koncepciójára való áttérés, amire a Regionális Központ munkába helyezésekor kerül sor, valamint a hulladékgazdálkodással összefüggő jogszabályok módosítása és kiegészítése, amelyekre időközben sor került, szükségessé tették a hatályos helyi terv revízióját. A hulladékgazdálkodásról szóló törvény 14. szakasza előírja, hogy a hulladékgazdálkodási terveket 10 évre hozzák meg, és szükség esetén felülbírálják, szükségessé vált a 2020-ig érvényes helyi terv felülbírlása, valamint a 2018-2028. évi új terv kidolgozása.

1.2 Szabadka város 2020-ig érvényes helyi hulladékgazdálkodási tervének megvalósítása

Szabadka város 2020-ig érvényes helyi hulladékgazdálkodási terve a tervezett feladatok teljesítésével megbízott alanyok és határidők mellett az alábbi intézkedéseket és tevékenységeket öleli fel.

Megvalósultak az alábbi tevékenységek:

- a kommunális hulladék morfológiai összetételének meghatározása;
- komposztálás mint a biológiailag lebomló hulladékmennyiség csökkentésének társfinanszírozása;
- a tisztaság megőrzéséről szóló határozat módosítása és kiegészítése a kommunális hulladék eredményesebb megszervezése végett;
- standard konténerek beszerzése a hulladék tárolására (Szabadka-Palics területén zöld konténereket biztosítottak);
- biztosították A Regionális Hulladékgazdálkodási Központ építéséhez szükséges eszközöket, ami a projekt megvalósításának végét jelentette.

A hulladék szelektív gyűjtési rendszere, jóllehet tervben volt, nem valósult meg, és sajnos nem hozta meg a várt eredményeket. Se nem biztosítottak helyet a külön begyűjtött hulladék begyűjtésére se nem működött a nagytérfogatú hulladéklerakódó központ, habár továbbra is népszerű a városban a tavaszi és őszi nagytérfogatú hulladék begyűjtése.

1.3 Kivételek

A hulladékgazdálkodásról szóló törvényben megállapított alkalmazások alóli kivételekkel összhangban a jelen terv nem vonatkozik az atmoszférába, földbe (in situ) kiengedett gáznemű anyagokra, beleértve a ki nem ásott szennyezett földet és a földhöz állandóan kapcsolódó épületeket, szennyezetlen földet és más anyagokat, amelyeket építkezési munkálatok miatt kikapálnak, s bizonyosra vehető, hogy az említett földet építészeti célokra annak természetes formájában az építőhelyen felhasználják, mégpedig ott ahol kikapálták, radioaktív hulladéokra, deaktivált robbanóanyagokra, fekáliára, szalmára és egyéb természetes ártalmatlan mezőgazdasági vagy erdei anyagokra, amelyeket mezőgazdasági, erdészeti célokra használnak vagy biomasszából meghatározott folyamatok és módszerek alkalmazásával nyert energiára, amely nem veszélyezteti a környezetet, illetve az emberek életét, iszapra a csatornarendszerekből és a szeptikus tartályok tartalmára, hulladékvízre, állati eredetű melléktermékekre, beleértve azon kapott termékeket is, amelyeket állatorvosi előírások szabályoznak, kivéve a hulladékégetésre szánt anyagokat, biogázt használó berendezések vagy komposztálásra szolgáló berendezések útján vagy az említett anyagoknak az egészségügyi hulladéklerakóra való lerakást meghatározott feltételek mellett az idevágó jogszabályokkal összhangban, nem levágott állatok tetemeire, valamint az elpusztult állatokat járványos betegségének felszámolása végett, amelyeket az állatorvosi előírásokkal összhangban szállítottak a hulladéklerakóra, továbbá az ásványi nyersanyagok kutatásával, kiásásával, hasznosításával, előkészítésével és tárolásával járó hulladékra.

2. JOGSZABÁLYOK

A hulladékgazdálkodásról szóló törvény (SZK 36/09., 88/10. és 14/16. számú Hivatalos Közlönye). A fenti törvény az alábbiakat szabályozza: a hulladék fajtáját és minősítését; a hulladékgazdálkodás tervezését; a hulladékgazdálkodásban résztvevő alanyokat; a hulladékgazdálkodással összefüggő felelőségeket és kötelezettségeket; a hulladékgazdálkodás megszervezését; a hulladék speciális kezelési folyamatait; engedélyek kiadásának feltételeit és eljárását; a hulladék határon túli szállítását; a hulladékról való tájékoztatás biztosítását és a vele kapcsolatos adatbázist; a hulladékgazdálkodás finanszírozását, valamint a hulladékgazdálkodással összefüggő egyéb fontos kérdést.

A hulladékgazdálkodásról szóló törvényen alapuló érvényes törvénytől alacsonyabb rendű aktusok:

1. Rendelet a hulladék határon túli szállításának listájáról, a dokumentum tartalmáról és kinézetéről, amely a határon túli hulladékszállítást biztosítja, e dokumentum kitöltésével kapcsolatos utasításokkal (SZK 60/09. számú Hivatalos Közlönye);
2. Rendelet olyan meghatározott veszélyes hulladékok meghatározásáról, amelyek másodlagos nyersanyagként behozhatók az országba (SZK 60/09. számú Hivatalos Közlönye);
3. Szabályzat a veszélyes hulladékanyag szállításával kapcsolatos dokumentum formájáról, az előzetes tájékoztatási űrlapról, megküldésének módjáról és a kitöltési utasításokról (SZK 17/17. számú Hivatalos Közlönye);
4. Szabályzat a hulladék tárolásával, kezelésével és raktározásával kapcsolatos engedély kiadásához szükséges űrlapról (SZK 72/09. számú Hivatalos Közlönye)
5. Rendelet azon termékekről, amelyek használat után különleges hulladékká válnak, az előállított és behozott termékek mennyiségéről és fajtájáról, készült napi nyilvántartási űrlapról és az éves jelentéseket bemutató űrlapról, az éves jelentések megküldésének módjáról és határidejéről, a térítéskötelezettekről, a térítés elszámolási kritériumairól, nagyságáról, valamint elszámolási módjáról, továbbá a térítés kifizetéséről (SZK 54/2010., 86/2011., 15/2012. , 3/2014., 31/2015. számú Hivatalos Közlönye – egyéb előírás és 44/2016. – egyéb előírás, 43/2017. – egyéb előírás);
6. Rendelet a szennyezettség fajtáiról, a környezeti szennyezettségért kiszabott büntetés elszámolási kritériumokról, és a szennyezettség okozóiról, a büntetés nagyságáról, elszámolási módjáról és kifizetéséről (SZK 113/2005., 6/2007., 8/2010., 102/2010., 15/2012., 91/2012., 25/2015. számú Hivatalos Közlönye – egyéb előírás és 44/2016. – egyéb előírás 43/2017. – egyéb előírás);
7. Szabályzat a hulladék tárolására, kezelésére és raktározására vonatkozó engedély tartalmáról és formájáról (SZK 96/09. számú Hivatalos Közlönye);
8. Szabályzat a gumihulladékkal való gazdálkodás módjáról és igazgatásáról (SZK 104/09. és 81/10. számú Hivatalos Közlönye)
9. Szabályzat a hulladék kategorizálásáról, kivizsgálásáról és osztályozásáról (SZK 56/10. számú Hivatalos Közlönye);

10. Szabályzat a helyi önkormányzat területén begyűjtött kommunális hulladék összetételére és mennyiségére vonatkozó adatok összegyűjtésének metodológiájáról (SZK 61/10. számú Hivatalos Közlönye);
11. Rendelet a hulladékolajok kezeléséről szóló rendelet érvénytelenségéről (SZK 71/10. számú Hivatalos Közlönye);
12. Szabályzat a hulladékolajok kezelésének feltételeiről, módjáról és eljárásáról (SZK 71/10. számú Hivatalos Közlöny);
13. Szabályzat a inert és veszélytelen hulladékok tárolási engedélye kérelmezési kötelezettsége alóli felmentést biztosító bizonylat tartalmáról (SZK 73/10. számú Hivatalos Közlönye);
14. Rendelet az azbeszttartalmú hulladékok gazdálkodásáról szóló Rendelet felfüggesztéséről (SZK 74/10. számú Hivatalos Közlönye);
15. Szabályzat az azbeszttartalmú hulladékokkal való eljárásról (SZK 75/10. számú Hivatalos Közlönye);
16. Szabályzat az egészségügyi hulladékok gazdálkodásáról (SZK 78/10. számú Hivatalos Közlönye);
17. Szabályzat az elhasználódott elemek és akkumulátorok gazdálkodásának módjáról és eljárásáról (SZK 86/10. számú Hivatalos Közlönye);
18. Rendelet a hulladék hulladéklerakókra történő elhelyezéséről (SZK 92/10. számú Hivatalos Közlönye);
19. Szabályzat a hulladék anyagok hulladéklerakói helyének meghatározása és azok elrendezése kritériumairól szóló Szabályzat felfüggesztéséről (SZK Hivatalos Közlönye, 92/10 szám); 2o.
20. Szabályzat a veszélyes hulladék tárolásáról, csomagolásáról és megjelöléséről (SZK 92/10. számú Hivatalos Közlönye);
21. Szabályzat a kiadott hulladékgazdálkodási engedélyek nyilvántartásának tartalmáról, vezetésének módjáról és formájáról (SZK 95/10. számú Hivatalos Közlönye);
22. Szabályzat a hulladék napi nyilvántartásának és éves jelentésének űrlapjáról, annak kitöltési útmutatójával (SZK 95/10. és 88/15. számú Hivatalos Közlönye);
23. Szabályzat az elhasznált, higanytartalmú fluoreszcens világítótestek kezelésének módjáról (SZK, 97/10. számú Hivatalos Közlönye);
24. Szabályzat a másodlagos alapanyagként vagy energiahordozóként használt hulladék begyűjtése, szállítása, tárolása és kezelése feltételeiről és módjáról (SZK 98/10. számú Hivatalos Közlönye);
25. Szabályzat az autórongsok gazdálkodásáról (SZK 98/10. számú Hivatalos Közlönye);
26. Szabályzat a veszélyes anyagokat tartalmazó elektromos és elektronikai eszközök listájáról, valamint azok használata betiltásáról vagy korlátozásáról, továbbá az elektromos és elektronikai eszközökből keletkezett hulladék kezeléséről (SZK 99/10. számú Hivatalos Közlönye);
27. Rendelet az olyan veszélytelen hulladékok listájáról, melyek számára nem szükséges engedély, az ezeket kísérő határforgalmi okmányokkal (SZK 102/10. számú Hivatalos Közlönye);

28. Rendelet a hőkezelésre szánt hulladékok fajtáiról, a hőkezelő üzemhelyszíne meghatározásának, a tervezés, a kiépítés, a felszerelés és üzemeltetés műszaki és technológiai feltételeiről, valamint az égetés melléktermékeinek kezeléséről (SZK 102/10. és 50/12. számú Hivatalos Közlönye);
29. Szabályzat a PCB tartalmú eszközök és hulladék kezeléséről (SZK 37/11. számú Hivatalos Közlönye);
30. Szabályzat a POPs anyagok listájáról, a POPs hulladék gazdálkodásának módjáról és a lerakásra szánt hulladék POPs – anyagtartalmának vagy POPs fertőzőttiségi szintjének határértékeiről szóló Szabályzat módosításairól (SZK 17/17. számú Hivatalos Közlönye);
31. Szabályzat a titán-dioxid alapú hulladék gazdálkodásának feltételeiről és módjáról, valamint a helyszín környezete felügyeletével és megfigyelésével kapcsolatos intézkedésekről (SZK 01/12. számú Hivatalos Közlönye);
32. Szabályzat a külön hulladékfolyamok díjai összegeinek összehangoltságáról (SZK 43/17. számú Hivatalos Közlönye);
33. Szabályzat a meghatározott hulladékfajták újrahasznosítását, feldolgozását és felhasználását ösztönző összehangolt eszközökről (SZK 43/2017. számú Hivatalos Közlönye)
34. Szabályzat a hulladéklerakók és szeméttelpek vezetéséről, kinézetéről és nyilvántartásáról a helyi önkormányzat (SZK 18/18. számú Hivatalos Közlönye).

A csomagolás és csomagolási hulladékokról szóló törvény (SZK 36/09. számú Hivatalos Közlönye)

azokat a környezetvédelmi feltételeket rendezi, melyeket a csomagolásoknak teljesíteniük kell a forgalomba hozás érdekében, továbbá rendezi a csomagolások és csomagolási hulladékok kezelését, a csomagolások és csomagolási hulladékokkal kapcsolatos tájékoztatást, a gazdasági eszközöket, valamint minden egyéb, csomagolással és csomagolási hulladékokkal kapcsolatos jelentős kérdéseket. Ez a törvény hatályos minden, a Szerb Köztársaság területén, forgalomba hozott csomagolásra, és minden, a Szerb Köztársaság területén folytatott gazdasági tevékenységből fakadó csomagolási hulladékra, függetlenül azok eredetétől, alkalmazásától és a csomagolás felhasznált anyagától.

A csomagolásról és a csomagolási hulladékokról szóló törvénytől alacsonyabb rendű aktusok:

1. Szabályzat a hosszú élettartamú csomagolások fajtáiról (SZK 70/09. számú Hivatalos Közlönye)
2. Szabályzat a csomagolásnak minősítés kritériumrendszeréről, gyakorlati példákkal a ritériumrendszer alkalmazására és a szerb szabványrendszer azon tételeinek listájával, melyek tartalmazzák azon alapfeltételeket, melyeket a csomagolásnak teljesítenie kell a forgalmazás érdekében (SZK 70/09. számú Hivatalos Közlönye);
3. Szabályzat a csomagolási hulladék fajták szerinti éves mennyiségeiről, melyek átvételéhez, begyűjtéséhez, szétválogatásához és ideiglenes tárolásához kötelezően helyet kell biztosítani (SZK 70/09. számú Hivatalos Közlönye);
4. Szabályzat a számozásról, rövidítésekről és jelképekről, melyeken alapszik a csomagolási anyagok azonosításának és jelölésének rendszere (SZK 70/09. számú Hivatalos Közlönye);
5. Szabályzat a forgalomba hozott áruk csomagolására szánt csomagoló fajtáiról és éves mennyiségeiről, melyeknél a termelő, az importőr, a csomagoló/töltő és a kézbesítő nem köteles biztosítani a csomagolási hulladék kezelését (SZK 70/09. számú Hivatalos Közlönye)

6. Szabályzat az ólom, kadmium, higany és hexavalens króm koncentrációjának összesített szintjéről a csomagolásban vagy annak alkotó elemeiben, továbbá az ezek alóli kivételek és a határértékek alkalmazásának határideje (SZK 70/09. számú Hivatalos Közlönye);
7. Szabályzat a csomagolási hulladék gazdálkodására kiadott engedélyek nyilvántartása tartalmáról és vezetésének módjáról (SZK 76/09. számú Hivatalos Közlönye);
8. Rendelet a 2015-től 2019-ig tartó időszakra előírányzott csomagolási hulladék- csökkentés tervezetének meghatározásáról (SZK 144/14. számú Hivatalos Közlönye)
9. Rendelet a csomagolás és a becsomagolt termékek utáni díj elszámolásának kritériumairól, valamint a díjkötelesek fizetés alóli felmentéséről, a díjak összegéről és a díjak elszámolásáról és megfizetéséről (SZK 08/10. és 22/16. számú Hivatalos Közlönye)
10. Szabályzat a csomagolás és csomagolási hulladék gazdálkodásával kapcsolatos jelentések űrlapjairól (SZK 21/10. és 10/13. számú Hivatalos Közlönye);
11. Szabályzat a vegyszerekről, melyek kapcsán a gyártó vagy importőr köteles az azon vegyszert tartalmazó csomagolás után darabszám szerinti letétet meghatározni, valamint a letét összegéről a meghatározott csomagolás, vagy az abba csomagolt vegyszer fajtája alapján (SZK 99/10. számú Hivatalos Közlönye);
12. Szabályzat az oxidációs vagy biológiai lebomlást segítő adalékokkal gyártott műanyag zacskók műszaki és egyéb követelményeiről, valamint az erre a célra kinevezett testület által kiadott felmérés jelentéséről az összehangoltság és feltételek kapcsán (SZK 03/12. számú Hivatalos Közlönye)

Rendelet a hulladéklerakásról (SZK 92/2010. számú Hivatalos Közleménye) minden tevékenység alapidokumentuma, melynek célja a régió központi hulladékkezelő üzeme építési tervének elkészítése, valamint annak további üzemeltetése, lévén ezen rendelet alapján kerül meghatározásra a helyszín kiválasztásának feltétel- és kritériumrendszere, a hulladéklerakó tervezésének, építésének műszaki és technológiai feltételei, az elhelyezés szempontjából tiltott hulladékok fajtái, a lerakásra szánt, biológiai lebomlású hulladékok engedélyezett mennyisége, az átvétel, illetve elutasítás kritériumai és folyamata, valamint a hulladék elhelyezése a hulladéklerakóban, a hulladéklerakók üzemeltetési és bezárási módozatai és eljárása, a hulladéklerakó üzemeltetésének tartalma és megfigyelésének módja, valamint a hulladéklerakó bezárását követő utólagos karbantartása.

A 2010 – 2019-es időszak hulladékgazdálkodási stratégiája (SZK 29/10. számú Hivatalos Közlönye) olyan alapidokumentum, mely Köztársasági szinten biztosítja a hulladékgazdálkodás ésszerű és fenntartható feltételeit. E stratégia keretében van szemügyre véve az intézményerősítés, jogalkotás-fejlesztés, előírások minden szintű végrehajtásának, a képzésnek és köztudat-erősítésnek a szükségessége.

A hulladékgazdálkodás stratégiája:

- meghatározza a hulladékgazdálkodás alapvető irányvételét a következő időszakban, összhangban az EU e területi politikájával és a Szerb Köztársaság stratégiai irányultságaival;

- irányítja a jogharmonizációs tevékenységet az EU-s jogalkotás felé történő közeledés folyamatában;
- beazonosítja a hulladékkal kapcsolatos felelősségeket és a tulajdonosi tőkeirányítás jelentőségét és szerepét;
- rövid- és hosszútávú hulladékgazdálkodási célokat tűz ki;
- meghatározza az előírt célok megvalósításához szükséges intézkedéseket és tevékenységet.

A Szerb Köztársaságban már folyamatban van a következő időszakra szóló Stratégia kidolgozása.

A hulladékgazdálkodás és a regionális rendszer létrehozása szempontjából a Hulladékgazdálkodást szabályzó törvény mellett kiemelt jelentőséggel bírnak még a következő törvények is:

Helyi önkormányzati törvény (SZK 129/2007., 83/2014. – más.törv. és 101/2016 – más.törv.) rendezi a helyi önkormányzati egység alkotmányilag, törvényileg, más előírások és alapokmányok által meghatározott jogait és kötelezettségeit (eredendő hatáskör és megbízási feladatok), mint amilyenek a fejlesztési programok, a városrendezési tervek, a költségvetések és zárszámadások meghozatala; a kommunális tevékenységek végzésének rendezése (köztisztaság fenntartása a városokban és településeken, a hulladéklerakók fenntartása, stb.); a kommunális tevékenységekhez szervezési, anyagi és egyéb feltételek biztosítása; környezetvédelmi gondoskodás. A törvény meghatározza a helyi önkormányzati egységek pénzelését is, és pedig az alapvető községi közbevételekből és a Köztársaság által nyújtott bevételekből (helyi kommunális illetékek, környezetvédelmi díjak, kommunális tevékenységek utáni koncessziós díjbevételek és hasonló); meghatározza a helyi önkormányzati egységek együttműködési és társulási lehetőségét is a közös célok, tervek és fejlesztési programok, valamint egyéb közérdekű szükségletek kielégítése érdekében;

Kommunális tevékenységekről szóló törvény (SZK 88/2011., 104/2016. és SZK AB Döntése - 46/2014 szám) meghatározza a kommunális tevékenységeket és rendezi ezek végzésének általános feltételeit és módját, lehetővé teszi egy vagy több község, illetve település számára a közös kommunális tevékenység megszervezését és végzését, a törvényes feltételek és az érintett községek képviselő testületei által kötött megegyezés alapján, továbbá felhatalmazza a községet vagy a várost, hogy e törvény szellemében rendezze és biztosítsa a kommunális tevékenység végzéséhez és fejlesztéséhez, vagy ehhez hasonlókhöz szükséges feltételeket;

A kommunális tevékenységekről szóló törvényen alapuló alacsonyabb rendű aktusok:

1. Határozat a kommunális rendről (Szabadka város 27/17. számú Hivatalos Lapja – egységes szerkezetbe foglalt szöveg)
2. Határozat a kommunális hulladékgazdálkodásról (Szabadka város 5/18. számú Hivatalos Lapja)

Tervezési és építési törvény (SZK 72/09., 81/09., 64/10. számú Hivatalos Közlönye – SZK AB Döntése, 24/11, 121/12, 42/13 – SZK AB Döntése, 50/13 – SZK AB Döntése, 98/13 – SZK AB Döntése, 132/14, 145/14 és SZK AB Döntése - 65/2017.) rendezi a területrendezés tervezési feltételeit és módját, az

építési terület rendezésének és használatának feltételeit és módját, valamint a létesítmények építését és felhasználását; az e törvény előírásai alkalmazásának ellenőrzését és a felügyeletet; egyéb, a területrendezés, az építési terület rendezése és használata, valamint a létesítmények építése szempontjából fontos kérdéseket;

A környezeti hatások felmérését szabályozó törvény (SZK 135/04. és 36/09. számú Hivatalos Közlönye) meghatározza a környezeti hatások becslésének eljárását; a környezeti hatástanulmány kidolgozásának módját és tartalmát; az érdekelt szervek, szervezetek és a nyilvánosság részvételét; a határon átnyúló tájékoztatást olyan esetben, ha egy más ország környezetét is érintő projektről van szó; meghatározza azokat a projekteket, felújításokat vagy kivitelezéseket, melyekhez okvetlenül szükséges a környezeti hatásbecslés; meghatározza a felügyeletet és azt az intézményt, amelyik az elvégzett becslés jóváhagyását elvégzi;

A környezeti hatás stratégiai felmérésének törvénye (SZK 135/04. és 88/10. számú Hivatalos Közlönye). E törvénnyel kerülnek rendezésre a különböző tervek és programok környezeti hatásai becslésének feltételei, módjai és eljárásai, aminek a célja a környezetvédelem biztosítása és a fenntartható fejlődés növelése az alapvető környezetvédelmi irányelvek integrálásával a tervek és programok előkészítési és elfogadtatási folyamatai során;

A környezetkárosítás integrált megakadályozásának és ellenőrzésének törvénye (SZK 135/04. és 25/15. számú Hivatalos Közlönye), rendezi a üzemek és a közegészségre, környezetre vagy anyagi javakra potenciálisan veszélyes tevékenység kapcsán kiadható integrált engedélyek feltételeit és kiadásuk módját; meghatározza a tevékenységeket és üzemeket; rendezi a felügyelet és egyéb, a környezetszennyezés megakadályozásával és ellenőrzésével kapcsolatos kérdéskört.

A környezetvédelmi információhoz való hozzáférhetőség, a nyilvánosság döntéshozatali részvétele és jogvédelme Egyezménye megerősítéséről szóló törvény (SZK 38/09. számú Hivatalos Közlönye);

A környezeti zajártalom elleni védelem törvénye (SZK 36/09. és 88/10. számú Hivatalos Közlönye), mellyel rendezve vannak a zajvédelmi szubjektumok; a zajvédelmi eljárások és feltételek; a környezeti zaj mérése; a zajártalommal kapcsolatos tájékoztatás; a felügyelet és egyéb, a környezet- és egészségvédelem témakörével kapcsolatos jelentős kérdések;

A légtisztaság védelmének törvénye (SZK 36/09. és 10/13. számú Hivatalos Közlönye), mellyel rendezésre kerül a levegő minőségének ellenőrzése és meghatározásra kerülnek a levegő és a külön védelmet élvező, közérdekű természeti értékek minősége védelmének és javításának eljárásai, módjai, valamint azok ellenőrzése;

Természetvédelmi törvény (SZK 36/09., 88/10., 91/10. számú-mód. és 14/16, számú Hivatalos Közlönye), mellyel rendezésre kerül a természetvédelem, azon belül is annak biológiai, földtani és térségi sokszínűsége, mint a környezet szerves része;

Vízügyi törvény (SZK 30/10., 93/12. és 101/16. számú Hivatalos Közlönye) előírja, hogy mely létesítmények esetén szükségesek a vízgazdálkodási feltételek és vízgazdálkodási jóváhagyások, melyek közé tartoznak az ipari létesítmények, melyekből szennyvízkibocsátás zajlik a felszíni vagy talajvizekbe,

illetve közcsatorna hálózatba, rendezi a szennyvíztisztító üzemek, valamint a szennyvizek elvezetésére és kieresztésére szolgáló létesítmények beépítésének kötelezettségét, ideértve az ipari és kommunális hulladéklerakókat is;

Közüti teherszállításról szóló törvény (SZK 68/2015. számú Hivatalos Közlönye);

A Vajdaság Autonóm Tartomány illetékességét megállapító törvény (SZK 99/09. és 67/12. számú Hivatalos Közlönye – SZK AB Döntése);

Közvállalatokról szóló törvény (SZK 15/2016. számú Hivatalos Közlönye);

Gazdasági társaságokról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 36/11, 99/11, 83/14. számú Hivatalos Közlönye – más.törv. és 05/15. szám).

3. FOGALMAK, KIFEJEZÉSEK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

biohulladék biológiailag lebontható kertekből, parkokból származó hulladék termelésből , háztartási, éttermi, vendéglátóipari és kiskereskedelmi létesítményekből eredő ételhulladék, valamint élelmiszerelőállítás során keletkezett hulladék;

hulladéktulajdonos a hulladék előállítója, illetve az a személy, aki közvetett hulladéklerakó üzemeltetőjeként részt vesz a hulladék forgalmazásában vagy hulladéklerakóval rendelkező jogi vagy természetes személy;

vadhulladéklerakó az a hely, közterület, amelyen ellenőrizetlenül folyik a különféle hulladéklerakás, s amely nem tesz eleget a hulladéklerakót szabályozó előírásoknak;

engedély az illetékes szerv végzése, amely természetes, illetve jogi személynek engedélyezi a hulladék begyűjtését, szállítását, behozatalát, kivitelét, továbbadását, raktározását, kezelését vagy tárolását, valamint meghatározza a legkisebb kockázattal járó hulladékkezelés feltételeit;

üzemeltető a hulladék előállítója, azaz természetes vagy jogi személy, aki hulladéklerakóval rendelkezik;

ipari hulladék minden ipari hulladék vagy bármilyen ipari területről származó hulladék, kivéve a meddő kőzetet és a bányákból, kőbányákból származó kísérő ásványi nyersanyagokat;

inert hulladék az a hulladék, amelyre nem hat ki semmilyen fizikai, kémiai vagy biológiai változás, nem oldódik, nem ég , és biológiailag lebonthatatlan, nem hat kedvezőtlenül a vele kapcsolatba kerülő anyagokra aképp, hogy szennyezettséghez vezetne vagy veszélyeztetné az emberek egészségét;

hulladék minősítése olyan vizsgálati eljárás, amely megállapítja a hulladék fizikai-kémiai és biológiai tulajdonságait és összetételét, illetve amely meghatározza, hogy az adott hulladéknak van-e egy vagy több veszélyes tulajdonsága;

hulladék osztályozása olyan eljárás, amely az adott hulladékot besorolja egy vagy több hulladéktípusba a jogszabályokkal összhangban, annak eredete, összetétele és további rendeltetése alapján;

kereskedelmi hulladék az a hulladék, amely olyan vállalatokban, intézményekben és más létesítményekben keletkezik, ahol részben vagy teljes mértékben kereskedelemmel, szolgáltatásokkal, irodai munkákkal, sporttal, pihánéssel vagy szórakozással foglalkoznak, kivéve a háztartási és ipari hulladékot;

komposztálás a biológiailag lebontható hulladék mikroorganizmusokkal való kezelése komposzt létrehozása végett, oxigén jelenlétében és szabályozott körülmények között,

kommunális hulladék háztartási hulladék (háztartási szemét), valamint más hulladék, amely természeténél vagy összetételénél fogva hasonlít a háztartási hulladékra;

egészségügyi hulladék az a hulladék, amely emberi vagy állati egészségvédelemmel foglalkozó létesítményekben keletkezik és/vagy más egészségügyi szolgáltatásokat nyújtó helyeken (diagnosztika, kísérleti munka, laboratóriumok, helyiségek és felszerelés tisztítása, karbantartása és fertőtlenítése), ami lehet veszélyes és veszélytelen orvosi hulladék;

legkiválóbb hozzáférhető eljárások azok a törvényes eljárások, amelyek biztosítják a környezetszennyeződés integrált megelőzését és ellenőrzését;

veszélytelen hulladék nem rendelkezik veszélyes jellemzőkkel;

veszélyes hulladék az a hulladék, amely eredeténél, összetételénél vagy koncentrációjánál fogva veszélyes anyagokat tartalmaz, s ezáltal veszélyezteti a környezetet és az emberek egészségét, valamint külön jogszabályokban meghatározott legkevesebb egy veszélyes tulajdonsággal rendelkező hulladék, beleértve a csomagolást is, amelyben a veszélyes hulladék be volt vagy be van csomagolva;

operátor minden természetes és jogi személy, amely a jogszabályokkal összhangban kezeli vagy ellenőrzi az üzemet vagy az üzem műszaki irányításával kapcsolatban gazdasági döntéshozatali joggal rendelkezik, s akinek nevében hulladékgazdálkodási engedélyt adnak ki;

hulladék a hulladékkategóriák listáján (Q lista) feltüntetett minden anyag vagy tárgy, amelyet annak tulajdonosa eldob, szándékában áll vagy el kell dobnia;

építészeti vagy bontási hulladék építészeti munkálatok során építőhelyeken vagy az építést megelőzően végzett előkészítő munkálatok során létrejött hulladék, valamint épületek lebontásakor vagy újjáépítésekor azzal, hogy ez a hulladék veszélyes és veszélytelen hulladékot tartalmaz;

hulladék újrahhasználása olyan eljárás vagy módszer, amely lehetővé teszi a hulladék újbóli kihasználását;

hulladék külön kezelési szakaszai a hulladéknak (elhasznált elemeknek, akkumulátoroknak, fáradt olajnak, gumiabroncsoknak, elektromos és elektronikus termékeknek, hulladék járműveknek és egyéb hulladéknak) a keletkezés helyétől való elszállítása, beleértve azok begyűjtését, szállítását és kezelését, a hulladéklerakodóra ottani tárolás végett;

közvetítő az a jogi személy vagy vállalkozó, aki más személyek nevében megszervezi a hulladék újbóli kihasználását vagy a hulladéklerakóra való szállítását, beleértve azt a közvetítőt is, aki nem vásárolja meg a hulladékot;

hulladékgazdálkodási létesítmény helyhez kötött műszaki egység a hulladék raktározására, kezelésére vagy tárolására, amely az épülettel együtt technológiai egységet alkot;

hulladékgyártó gazdasági társaság, vállalat vagy más jogi személy, illetve vállalkozó, akinek tevékenységével hulladék jön létre és/vagy akinek korábbi tevékenysége, kezelése, keverése vagy meghatározott eljárások alkalmazása megváltoztatja a hulladék összetételét vagy természetét;

újrahasznosítás a hulladékanyagok újbóli feldolgozása az elsődleges vagy más rendeltetésre, kivéve energetikai célokra;

hulladékra tározás a hulladék ideiglenes raktározása a termelő vagy tulajdonos és/vagy más hulladékra tározó helyszínén, valamint az operátor feladata az ideiglenesen hulladékra tározásra felszerelt és regisztrált létesítményben;

szeméttelep a kommunális közbiztonság felelőssége alá tartozó terület, ahol a helyi önkormányzat részben ellenőrzött feltételekben tárolja a hulladékot, s ahol meghatározott infrastruktúra is van (kerítés, kapu, buldózer), azonban maga a szeméttelep nincs kiépítve a hulladékra tárolására vonatkozó jogszabállyal összhangban (nincs vízálló réteg, hulladékvízelvezető rendszer stb.);

Szabadka Hulladékgazdálkodási Régió nagy kiterjedésű területi egység, amely felöleli Szabadka várost, a bácstopolyai, kishegyési, zentai, csókai, magyarkanizsai és törökkanizsai községeket (a továbbiakban: Szabadka Régió), amelyek az aláírt megállapodással összhangban közösen végzik a hulladékgazdálkodást a fenntartható hulladékgazdálkodás végett;

kereskedő minden jogi személy vagy vállalkozó, aki a saját nevében hulladékvásárlással és – eladással foglalkozik, beleértve azt a kereskedőt is, aki nem vásárolja meg a hulladékot;

hulladékkezelés fizikai, termikus, kémiai vagy biológiai folyamat, beleértve a hulladék tulajdonságait módosító azon kezeléseket előtti hulladék szétválogatását, amelyek a hulladék térfogatát vagy veszélyes tulajdonságait csökkentik, megkönnyítik kezelésüket, serkentik újrahasznosításukat, illetve ily módon lehetővé teszik újbóli kihasználásukat;

hulladékgazdálkodás hulladékkezelést célzó előírt intézkedések végrehajtása a hulladék begyűjtése, szállítása, raktározása, kezelése, illetve újbóli kihasználása és tárolás keretében, beleértve az említett tevékenységek feletti felügyelet gyakorlását, valamint a hulladékgazdálkodási létesítményről való gondviselést, továbbá a kereskedő és a közvetítő tevékenységét;

gyógyszeripari hulladék az összes orvosság, beleértve az elsődleges csomagolást és az emberi és állati egészségvédelemmel foglalkozó jogi személynél, illetve vállalkozónál lévő összes kellékeket a gyógyszerek beadására, gyógyszerek, amelyek érvényessége lejárt, így elvesztették eredeti minőségüket, szennyezett csomagolások, kiömlött gyógyszerek, előre elkészített de nem használt gyógyszerek, a véghasználóktól visszakérült gyógyszerek vagy amelyek más okokból kifolyólag nem használhatók, valamint a gyógyszerek előállításakor és a kis-és nagykereskedelmi gyógyszerforgalmazás során keletkezett gyógyszerészeti hulladék, valamint galenikus és alapvető orvosságok előállítása, továbbá más veszélyes és veszélytelen gyógyszerészeti hulladék;

RÖVIDÍTÉSEK

JKP	Közművesítési vállalat
RPUO	Regionális hulladékgazdálkodási terv
LPUO	Helyi hulladékgazdálkodási terv
RSUO	Regionális hulladékgazdálkodási rendszer
RCUO	Regionális hulladékgazdálkodási központ
CZSO	Hulladékbegyűjtő központ

4. SZABADKA HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI RÉGIÓ

4.1. Kettő vagy több helyi önkormányzat együttműködési lehetősége

A régió létrehozására községközi együttműködésről szóló megegyezést írt alá 2006-ban Szabadka, Zenta, Magyarkanizsa, Bácsstopolya, Kishegyes és Csóka. A 2012. évi megegyezést módosították miután Törökkanizsa község is aláírta a dokumentumot.

A regionális rendszer kialakítását lehetővé tevő tevékenységek:

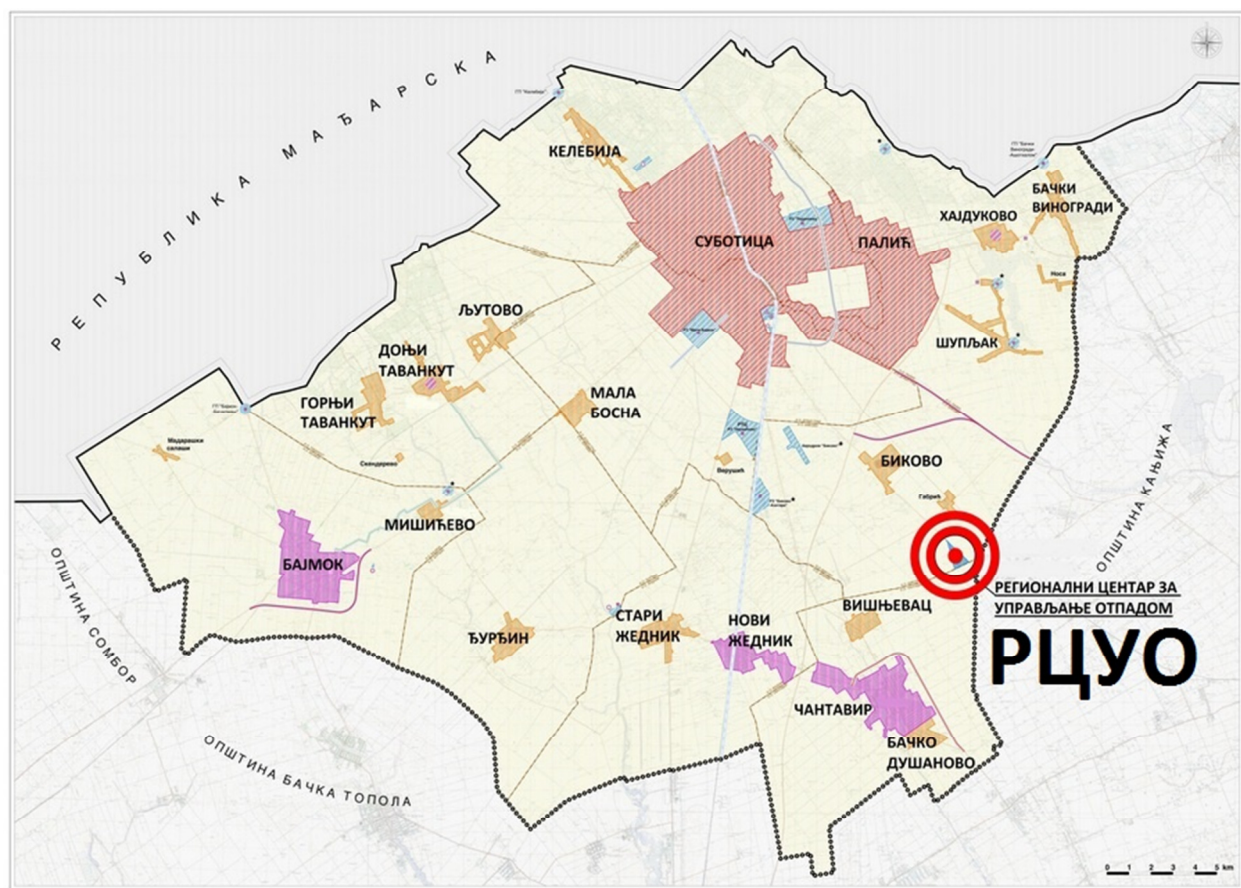
- Községközi munkacsoport kialakítása (2006 decembere – 2007 februárja) azzal a céllal, hogy közös vállalatot alapítsanak, s meghatározzák a vállalat ügyviteli tervét és munkaprogramját, célkitűzéseit, dinamikáját, feladatait;
- A 2007-2017. évi Regionális hulladékgazdálkodási terv kimunkálása és az összes hat község részéről közgyűlésen történő elfogadása;
- Regionális Hulladéklerakó Kft. megalapítása (2007 májusa – 2008 februárja);
- Regionális Hulladékgazdálkodási Központ székhelyének kiválasztása – munkacsoportok kialakítása, a lehetséges helyszínekkel kapcsolatos értékelő tanulmányok, általános projekt kidolgozása, helyszín meghatározása, a vonatkozó földterületek tulajdonosaival való egyeztetések, a SZK kormányhatározata (2007 júniusa – 2010 júliusa);
- Az alapvető projekt kimunkálása a korábbi megvalósíthatósági tanulmánnyal – felöleli a projektfeladat előkészítését, közbeszerzést, az állami audit bizottság beleegyezésének kidolgozását és biztosítását (2009 októbere – 2010 májusa);
- A részletes szabályozási terv elkészítése a regionális hulladékgazdálkodási központ stratégiai környezeti vizsgálatával - magában foglalja a Város képviselő testületének határozatát, a feltételek megállapítását és megteremtését, a terv nyilvános vitára bocsátását, a képviselő testületen történő elfogadásáról szóló határozatot (2010 júliusa - 2010 decembere)
- A Regionális Hulladékgazdálkodási Központ létrehozásához szükséges földvásárláshoz – szükség van a Kormány beleegyezésére, a Köztársasági Állami Tulajdonjogi Igazgatóság és Szabadka város közötti jogátruházásokról szóló szerződésre, a földterületek rendeltetésének megváltoztatására és átírására, a tulajdonjogok telekönyvezésére, a befektetői jogoknak a Társaságra való átvitelére (2010 szeptembere – 2011 júniusa) ;
- Transzfer állomások és hulladékgyűjtő központok helymeghatározása, tulajdonjogi viszonyok rendezése, az ingatlanvagyon-kataszteri változásainak végrehajtása és a várostervezési tervek/ projektek kimunkálása;
- Helyi engedélyek beszerzése és az illetékes intézmények beleegyezése a regionális hulladékgazdálkodó központ létrehozásába, három átrakóhely és három hulladékgyűjtő központ
- Az előzetes projekt kimunkálása a Regionális Hulladékgazdálkodási Központ megvalósíthatósági tanulmányával - magában foglalja a projekt feladatának kidolgozását, a közbeszerzést, az Állami Audit Bizottság beleegyezésének biztosítását;

- A Regionális Hulladékgazdálkodási Központ és három transzferállomás környezeti hatásvizsgálati tanulmányának kidolgozása - magában foglalja a terjedelem és a tartalom meghatározását, a kidolgozást, a nyilvános ellenőrzést és a nyilvános vitát, amely biztosítja az illetékes hatóság beleegyezését;
- A Regionális Hulladékgazdálkodási Központ fő projektjének kidolgozása, három transzferállomás és három hulladékgyűjtő központ - magában foglalja a projekt feladatának, a közbeszerzésnek, a fejlesztésnek és a projekt műszaki ellenőrzésének kidolgozását;
- A befektetés megvalósításához szükséges pénzeszközök biztosítása - EU pénzügyi támogatása 20,15 millió euró (83%); A Szerb Köztársaság költségvetéséből származó eszközök összege 3,2 millió euró (13%); Szabadka város és a régió önkormányzatai 1 millió euróval (4%) járultak;
- A pályázati dokumentáció elkészítése és a kivitelezők kiválasztásai eljárásának végrehajtása a regionális hulladéklerakók, átrakó állomások és hulladékgyűjtő központok építésére;
- A vízellátó- és a csatornahálózatokhoz való csatlakozások építése és a légköri vizek vízvezetőinek építése - magában foglalja a feltételek biztosítását, a műszaki dokumentáció elkészítését, az engedélyek biztosítását és a csatlakozások kiépítését;
- A regionális hulladékgyűjtő központnak, három átrakóhelynek és három gyűjtőközpontnak a villamosenergia-rendszerhez való csatlakoztatása;
- 2015 október 15-én megkezdődött a regionális hulladékgazdálkodási központ kiépítése,
- Három transzfer állomás és három hulladékgyűjtő központ kiépítése, majd 2017 derekán megtörtént tesztelésük;
- 2018-ban kidolgozták a hulladékgazdálkodás 2018-2028. évi regionális tervét.

4.2. A hulladék begyűjtésére, kezelésére és tárolására szolgáló létesítmény helyszíne

A hulladékgazdálkodási regionális központ épülete (a továbbiakban: RCUO) Szabadka város területén van, 19,7 km-re délkeletre a várostól. (földrajzi koordináták 45.981531 N, 19.798549 E), Békovo és Orom települések között (1.Kép). A RCUO épületegyüttes keretében az egészségügyi hulladéklerakó is megtalálható (Regionális hulladéklerakó).

1. Kép – Szabadka város területe a településekkel és a Regionális Hulladékgazdálkodási Központtal

RCUO Orom és Békovo településeket összekötő lokális úton van. A RCUO-t és Oromot összekötő út elfogadható minőségű, míg a Békovo és a RCUO közti útszakasz rendkívül rossz állapotban van. A Békovo irányából vezető utat a szükségletekkel összhangban meg kell javítani, mivel az említett útszakasz nem tudja elviselni még a pillanatnyi megterhelést sem, amit még fokozni fog a RCUO üzembe helyezésével párosuló teherfolyam.

A RCUO épületegyüttes összterülete körülbelül 46 ha tesz ki, ebből a hulladéklerakó területe 31,6 ha. RCUO a regionális hulladékgazdálkodási rendszer központi épülete, amely az alábbi egységeket öleli fel:

- bemenő-kimenő zónát, belső utakat, adminisztratív és szolgáltatási létesítményeket;

- biológiai hulladék komposztálási üzemrészlegét;
- hulladék másodlagos szétválogatási üzemrészlegét;
- újrahasznosítható és veszélyes hulladék raktározását biztosító csarnokot;
- hulladék- és csurgalékvíz-tisztítók (szanitáris-fekális vízkezelő üzem - SBR, légköri vizek, csurgalékvizek légi és üledékes lagúnái tisztítására szolgáló szeparátor, valamint fordított ozmózis útján folyó víz tisztítására szolgáló eljárás);
- a hulladéklerakó kazettákra van felosztva, amelyekben nem veszélyes települési hulladékot helyeznek el (2-szer 3 ha az első fázisban);
- hulladéklerakó-gáz kiválasztó rendszer és gázégető rendszer;
- védő zöldövezet a regionális hulladéklerakó körül.

A RCUCO-ba naponta történik a hulladékszállítás, és minden jármű átesik a hulladékazonosítási és mérési folyamaton. A vonatkozó hulladék a hulladékazonosítás és -mérés után, a hulladék összetételétől függően, vagy a hulladékgyűjtő központba vagy a hulladékeltávolító vonalra vagy közvetlenül a hulladéklerakóba kerül.

Az elválasztó vonalon először kiválogatják a nagyobb térfogatú hulladékot, majd a biológiailag lebomlóakat, ezt követően az újrahasznosíthatóakat, és végül olyan hulladék marad hátra, amely már nem használható, és amelyet a hulladéklerakóra visznek.

A komposztáló üzem az elsődleges szétválasztással összegyűjtött biológiailag lebomtható hulladékot és a vegyes települési hulladékból kiválasztott hulladékot szétválasztja az elválasztó vonalon. A fent említett hulladékot először őröljük és előkészítjük a komposztáláshoz, majd boksokba helyezük, ahol a biológiai folyamatok zajlanak, miközben időnként megkavarjuk, ami megéleli a komposztot, s végül szitáljuk.

A hulladéklerakó két kazettát tartalmaz hulladéktárolásra, szigetelő rétegeket, csurgalékvíz elvezető rendszert, csurgalékvíz recirkulációs, valamint a hulladéklerakó-gázok elszívására és égetésére szolgáló rendszert.

A hulladékot szakaszonként kazettákban kell tárolni és 24 óránként lefedni, hogy a szél ne vigye szét a kellemetlen szagokat és a begyűjtött hulladékot. A kiválasztott hulladékból az elválasztó vonalon keletkező komposztot a hulladéklerakó lefedésére használják.

Zöld védőövezet veszi körül a regionális hulladékkezelő rendszer összes létesítményét. A regionális hulladékgazdálkodási rendszeren belül ellenőrzéseket vezetnek be a jogszabályokkal összhangban.

Az RCUCO üzembe helyezésével a Szabadka város települési hulladékát a regionális hulladéklerakóban helyezik el.

5. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS SZABADKA VÁROS TERÜLETÉN

5.1 Hulladék várható fajtája, mennyisége és eredete

Az 1. számú táblázat bemutatja a Köztisztasági és Parkosítási Kommunális Közvállalat által benyújtott adatokat, melyeket a hulladékok morfológiai összetételének meghatározása során készítenek el a helyi önkormányzat területén a települési hulladék összetételére és mennyiségére vonatkozó adatok összegyűjtésének módszertanáról szóló szabályzat szerint (SZK 61/10. számú Hivatalos Közlönye).

1. sz. Táblázat - Szabadka város területén 2011-ben begyűjtött hulladék összetétele

Hulladék összetétele	November		Május		Február		Augusztus	
	tömeg (kg)	százalék (%)	tömeg (kg)	százalék (%)	tömeg (kg)	Százalék (%)	tömeg (kg)	Százalék (%)
Kerti hulladék	955,3	49,8	1701,4	50,2	67,7	2,0	499,9	23,0
Egyéb biológiailag lebomló hulladék	309,6	16,1	356,9	10,5	908,5	27,	820,8	37,9
Papír	44,2	2,3	52,5	1,5	45,8	1,4	27,6	1,3
Üveg	34,7	1,8	72,9	2,1	148,1	4,5	72,5	3,3
Karton	45,5	2,4	181,1	5,3	240,1	7,2	78,7	3,6
Csomagolás és más fém	3,5	0,2	14,4	0,4	6,5	0,2	-	-
Alumínium dobozok	13,6	0,7	20,7	0,6	30,6	0,9	22,4	1,0
Műanyag csomagolás	34,4	1,8	103,7	3,1	106,9	3,2	52,2	2,4
Műanyag zacskók	70,6	3,7	245,5	7,2	132,7	4,1	83,9	3,9
Kemény plasztika	32,1	1,7	70,4	2,1	37,6	1,1	61,8	2,9
Textil	43,9	2,3	122,7	3,6	55,8	1,7	80,7	3,7
Bőr	-		-		-		-	
Pelenka	41,8	2,2	57,7	1,7	68,7	2,1	74,4	3,4
Finom hulladék	288,5	15,0	392,3	11,7	1473,4	44,4	289,7	13,5

(hamu, törmelék stb.)								
Összesen	1917,7	100	3392,2	100	3322,4	100	2164,6	100

A morfológiai összetételen kívül a Köztisztasági és Parkosítási Kommunális Közvállalat a "Aleksandrovačka bara" nevű hulladéklerakón a 2011 évi nyilvántartás alapján a mennyiségre vonatkozó adatot is biztosította. Az évi átlagos mennyiségre vonatkozó adatot a szeptemberben, októberben, novemberben és decemberben mért értékek alapján számítottuk, havi átlag számításával és azt szoroztuk a 12 hónappal, az így kapott adat 57.413 tonna hulladék.

A 2. számú táblázat bemutatja a Köztisztasági és Parkosítási Kommunális Közvállalat adatai alapján a "Aleksandrovačka bara" nevű hulladéklerakó hulladékmennyiségeit fajták szerint.

2. sz. Táblázat – 2015. és 2017. között lerakott hulladékmennyiség fajták szerint:

Hulladék fajtája (tonna)	2015	2016	2017
Háztartási hulladék	30.727	33.507	34.350
Biológiailag lebomló hulladék	1.106	914	754
Nagyterefogatú hulladék	1.523	1080	1.420
Ipari hulladék	5.238	5.427	5.117
Közterületekről származó hulladék	823	717	798
Vegyes kommunális hulladék	782	1182	1.172
Építészeti, vagy bontási hulladék	5.194	13.282	7.757
ÖSSZESEN	45.422	56.109	51.368

5.2. Más helyi önkormányzatoktól várt hulladék mennyiség, fajta, származás szerinti kimutatásban

A Regionális Hulladékgazdálkodási Tervvel összhangban a RCUO a 3. számú táblázatban feltüntetett tervezett mennyiségeket fogadja.

3. sz. Táblázat – a RCUO által várt más helyi önkormányzatoktól eljuttatott hulladék mennyisége

Területi egység	A hulladékgazdálkodással megbízott illékes vállalat	A 2016. évben begyűjtött hulladék mennyisége [t]
Bácstopolya	Komgrad KK	3.015
Kishegyes	Kis Komunal KK	1.296
Magyarkanizsa	Brantner HulladékgazdálkodásKft	8.987
Zenta	Zentai KVK	7.540
Csóka	Csókai KK	3.200
Törökkanizsa	Október 7-e KK	4.664

Várhatóan a szervezett hulladékgyűjtési terület kiszélesítésével a felsorolt mennyiségek is növekedni fognak.

5.3. Más helyi önkormányzatokba szállítandó hulladék tervezett mennyisége fajta és származás szerinti kimutatásban

A terv nem tartalmazza a szervezett hulladékszállítást más önkormányzatok felé. Ez nem vonatkozik a kereskedelmi hulladéokra, az ipari hulladéokra, a hulladékra mely speciális kezelési folyamatot igényel, a kommunális hulladékból szelektált másodlagos nyersanyagként újrahasznosítható hulladéokra, melyeket a tulajdonosok a felhatalmazott operátorhoz szállítanak, mindezt a piaci lehetőségekkel összhangban oda, ahol adott a lehetőség, és a további megmunkálással foglalkozó operátor az adott helyi önkormányzat területén kívül esik.

5.4. Újrahasznosításra és újbóli felhasználásra vonatkozó megvalósítandó célok

A csomagoló anyagból származó hulladék újrahasznosítására vonatkozó célok

A Regionális Hulladékgazdálkodási Terv alapján az újrahasznosítás (elsődleges és másodlagos szelektálás) kezdőszázaléka a 2018. évre 2%, ez a százalék fokozatosan fog növekedni és a 2022. évre eléri a 10%-ot. Ezek után stagnálás következik a 10%-os értéken.

4. sz. Táblázat – Az újrahasznosítandó hulladék fajtáinak részesedése az össz begyűjtött újrahasznosítható hulladékhoz képest (10%)

Az újrahasznosítandó hulladék típusa	Háztartási hulladék [%]
Papír és karton	3,20
PET csomagolás	2,00
Egyéb műanyag	4,20
Fekete fémek	0,50
Színes fémek	0,10
Összesen	10,00

Egyéb hulladéktípusok újrahasznosítására vonatkozó célok

A hulladékbegyűjtő központokban (CZSO) fogják gyűjteni a hulladékot mely mérete, vagy más miatt nem dobható a kukába. A CZSO a tárolandó hulladék mennyiségének csökkentése céljából, illetve az újrahasznosítási százalék növelése érdekében fogadja a lakosok által összegyűjtött minden újrahasznosítható hulladékot.

A meglévő központok kizárólag a lakosság által összegyűjtött hulladékot fogadják, nem fogják átvenni az illetékes közzállalatok által szervezeten szétválogatásból származót.

Elsőbbséget élveznek a háztartásokban keletkezett leggyakoribb hulladéktípusok (beleértve egyes széleskörű használatban lévőket is amelyek egyébként a veszélyes hulladék kategóriába sorolhatók):

- Papír és karton,
- Műanyag és PET,
- üveg,
- fém,
- textil (nagy térfogatú matracok és hasonló),
- fa (megmunkált),
- nagy térfogatú háztartási hulladék,
- elektromos és elektronikai hulladék (háztartási berendezések, háztartási gépek, számítógépek, mobiltelefonok és hasonló),
- gumi hulladék,
- építészeti és bontási háztartási hulladék,
- biológiailag lebomló hulladék,
- használt akkumulátorok és szárazelemek,

- fénycsövek,
- hulladékolaj,
- festékek és lakkok csomagolásai és
- háztartási vegyszerek csomagolásai.

A hulladékgyűjtő központokban átvett hulladékot ideiglenesen tárolják, amikor összegyűlik a kellő mennyiség az ésszerű szállításhoz tovább fogják szállítani a piaci lehetőségektől függően, vagy átadják az illetékes operátornak további eljárás céljából.

A biológiailag lebomló hulladék kezelésére vonatkozó célok

A biológiailag lebomló hulladék kezelését a komposztáló helyeken fogják gyűjteni. Az itt kezelhető mennyiségekre és minőségekre vonatkozó előírás a Rendelet a Hulladék Hulladéklerakókra Történő Elhelyezéséről. Ez a rendelet határozza meg hogy hány százalékig lebomló biohulladék kezelhető ilyen módon. Szem előtt kell tartani azonban, hogy a 2012 – 2016. periódusban nem sikerült elérni a tervezett csökkenési százalékot köztársasági szinten, ezért a Szerb Köztársaság várhatóan élénk tárgyalásokat folytat majd az említett tervezett célok elérése érdekében a biológiailag lebomló hulladéktárolás csökkentését szorgalmazva. A Regionális vállalat szerepe ebben a folyamatban aktív, különös tekintettel az átmeneti időszakra valamint az azt követő 2026. utáni tárgyalási periódusra

5. sz. Táblázat – a Rendelet a hulladék hulladéklerakókra történő elhelyezéséről dokumentum értelmében a biológiailag lebomló hulladék százalékos csökkentése

Év	2012-2016.	2017-2019.	2020-2026.
Az össz biológiailag lebomló kommunális hulladék mennyiségéhez képest történő csökkentés (a súly alapján)	25%	50%	65%

Figyelembe véve biológiailag lebomló kommunális hulladék és a zöld hulladék nagy mennyiségét, valamint Szerbia stratégiai célkitűzését ezen hulladék tárolt mennyiségének csökkentése tekintetében léteznek olyan eljárások és technológiák melyek alkalmazhatók az ilyen típusú hulladék kezelésében.

A biológiailag lebomló kommunális hulladék kezelésével a komposztálóban a Regionális Hulladékgazdálkodási Központban különböző minőségű komposzt jön létre („A” és „B” osztályú komposzt) melyek beleszámítódnak az állami célkitűzésekbe az újrahásznosítási százalék számításakor a keretrendelettel összhangban.

Az ily módon, kizárólag elsődleges szétválogatással kapott biológiailag lebomló hulladék komposztálásával („A” osztályú komposzt) organikus trágya minőséget biztosítunk.

Az a hulladék ami a szeparációs vonalon kerül kiválasztásra és biológiai kezelés tárgya a komposztálóban („B” osztályú komposzt) a hulladéklerakó napi befedésére szolgál.

Az elkövetkező időszak feladata a biológiailag lebomló hulladék keletkezési helyén való szétválogatásának serkentése. Ezen cél elérése érdekében a helyi lakosság képzése szükséges, valamint a házi komposztálás serkentése.

5.5. A háztartásokban keletkezett hulladék begyűjtésének terve

A kommunális hulladékkal való gazdálkodás az elsődleges, „két kuka” szétválogatáson alapszik (2. sz. kép). A hulladék szétválogatása a keletkezési helyén történik a háztartásokban, intézményekben és vállalatokban.

2. sz. Kép – A kommunális hulladékgazdálkodás ábrája (a kék és a zöld kukák tartalmát elkülönítve szállítják a RCUO központjába további kezelésre; azt a hulladékot mely nem tartozik sem a kék sem a sárga kukába a legközelebbi CZSO telephelyére szállítja a lakosság; a településeken külön sárga konténereket biztosítanak az üveg begyűjtésére)

Kék kuka – Száraz, újrahasznosítható hulladék (üveg kivételével)

Az úgynevezett „kék kuka” olyan edény, kuka vagy konténer amely az üvegen kívül minden újrahasznosítható hulladék gyűjtésére szolgál. A kék színű edénybe kerül minden olyan típusú hulladék amelynek lehet használati értéke az újrahasznosítás folyamán, mégpedig a Szerb Köztársaság területén piacra bocsátható formában. A kommunális vállalat gyűjti a kék szemetesekből a hulladékot és a RCUO-ba szállítja a szétválogató vonalba.

Zöld kuka – minden más szemét gyűjtésére szolgál, azaz a nedves hulladék kerül bele.

Az úgynevezett „zöld kuka” olyan edény, kuka vagy megfelelő kapacitású konténer amely az úgynevezett “nedves hulladék” csoportosítására szolgál az elsődleges hulladékgyűjtés alkalmával, azaz minden olyan hulladék ide kerül amely nem újrahasznosítható. Az ún. nedves hulladékot is a RCUO-ba szállítják. Tekintettel a morfológiai összetételére ennek a hulladéknak a java része biológiailag lebomló, kis mennyiségben pedig más típusú hulladék is kerül ide, ami nem újrahasznosítható.

A kék és a zöld kukákon kívül az **üveg** csomagolóanyagok gyűjtésére szolgálnak a **sárga konténerek** (1,1 m³), ezeket a lakosok által jól megközelíthető helyre kell tenni a tömbházakhoz közel illetve az egyéni lakások és házak közelében.

Egyéni lakóövezetekben, a kommunális vállalatok előre meghatározott ütemben ürítik a zöld és a kék kukákat. Az ajánlás, hogy a nedves hulladékot a jövőben is hetente gyűjtsék, míg a kék szemetesből kéthetente kell majd gyűjteni a hulladékot.

A sárga konténerek ürítésének gyakoriságát a rendszer műköedésbe lépése után fogják meghatározni. Azokban az időszakokban amikor sok zöld, biológiailag lebomló hulladék keletkezik (levél, fű, gally) külön akciókat terveznek ezek begyűjtésére.

Kollektív lakóövezetekben, a hulladékgyűjtés 1.100 literes konténerekben, mégpedig kék színűben (az újrahasznosítható száraz hulladék az üveg kivételével), zöld színűben (a többi hulladék és a nedves hulladék) és sárga konténerekben (üveg) történik. Az ajánlás szerint ahol csak lehet a lakosság által jól megközelíthető helyre kell tenni a konténereket (erre a célra kialakított helységbe, bekerített zárható helyre, az épület udvarába, stb).

Az a hulladék amelyet nem lehet, vagy nem szabad konténerbe tenni, a hulladék amely speciális folyamatot igényel és a nagy térfogatú hulladék, a hulladékgyűjtő központba vihető majd amely a Regionális hulladékgyűjtőn belül lesz Békovón. Ajánlott a nagy térfogatú hulladék évente egyszeri vagy kétszeri szervezett begyűjtése azon túl, hogy a hulladékgyűjtő központba vihető. Dolgozni kell a hulladékgyűjtési központok hálózatának bővítésén, mobil hulladékgyűjtő eszközök felszerelésén, nagy térfogatú hulladékgyűjtési akciók gyakoriságának növelésén, valamint, hogy a kukák és konténerek amelyekbe az olyan hulladékot gyűjtik mely nem tehető vagy tilos a háztartási kukába tenni minnél inkább elérhetőek legyenek.

Az elsődleges szétválogatás folyamatosan fog fejlődni a pénzügyi lehetőségek, az illetékes felhatalmazott vállalatok technikai és humánerőforrásának függvényében, lévén, hogy lehetetlen egyszerre lefedni a teljes területet az elsődleges szétválogatás lehetőségével.

A hulladékgyűjtés fejlődési üteme függ a hulladékgyűjtési szolgálattal lefedett terület bővülésétől is, azaz fokozatosan bővül ez a szolgáltatás a teljes lakosságra a következő prioritások szerint:

- le kell fedni a helyi önkormányzat teljes területét szervezett hulladékgyűjtéssel és elszállítással;
- be kell vezetni a szétválogatás rendszerét a hulladék keletkezési helyénél 2 féle kukába – zöldbe és kékbe (az egyéni lakóövezetekben és a kollektív lakóövezetekben);
- sárga konténereket kell elhelyezni az üveg gyűjtésére (az egyéni lakóövezetekben és a kollektív lakóövezetekben);
- fokozni kell a biohulladék elszállítását az olyan időszakokban amikor több ilyen hulladék képződik, mindenhol ahol erre lehetőség van népszerűsíteni kell a komposztálást a hulladék keletkezési helyén.

Közelebbi meghatározás feltétele mindenképpen a lakosok száma, a település lokációja, a meglévő eszközökkel való felszereltség lesz, valamint az illetékes vállalat technikai és humánerőforrás kapacitása. A pontos mennyiséget és a gyűjtés illetve szállítás ütemét az évi programokban fogják meghatározni, ezeket az illetékes kommunális vállalatok fogják kidolgozni, eljuttatni a Városi Tanácsnak jóváhagyásra. Ajánlás szerint a vállalatok az adott évre vonatkozó terv mellett dolgozzák ki és mutassák be a következő évre tervezett aktivitásokat is, segítve ezzel, hogy a megvalósítás minden szerve időben tudja tervezni és hozzáigazítani saját tevékenységét az esetleges változásokhoz.

5.6. A háztartásokból származó veszélyes hulladék gyűjtésére vonatkozó program

A háztartásokból származó veszélyes hulladékot a lakosok kötelesek a Hulladékgyűjtő központba vinni (ún. „Újrahasznosító udvarok“), vagy átadni az illetékes operátornak, amely veszélyes hulladékot gyűjtő engedéllyel rendelkezik. Tilos a veszélyes hulladékot más kommunális hulladék közé keverni és kék, vagy zöld kukába, esetleg sárga konténerbe tenni.

Szabadka város területén a meglévő központ Békovón van a RCUO területén.

A RCUO keretén belül látták elő az előírásoknak megfelelő helységet erre a célra, itt ideiglenes tárolás történik, a veszélyes hulladékot ide szállítják a teljes régió területéről. Innen adják tovább a felhatalmazott operátoroknak a veszélyes hulladékot a gazdaságilag leginkább indokolt és kifizetődőbb módon.

A jövőben ki kell szélesíteni a központok hálózatát oly módon, hogy olyan helyeken legyenek amelyek a leginkább hozzáférhetőek a lakosság számára, valamint felszerelni olyan mobil eszközöket amelyekkel könnyű eljutni a távol eső helyekre, településekre, ahol nincs előrelátva CZSO kiépítése.

A hulladékgyűjtőkben begyűjtött hulladékot ideiglenesen tárolják, majd amikor elegendő mennyiség gyűlik össze a kifizetődő szállításhoz, akkor továbbadják piaci hasznosítás céljából a piacon, vagy a felhatalmazott operátornak adják át további eljárás céljából.

Nemzeti szintű stratégiai dokumentumok az integrált hulladékgazdálkodással kapcsolatban a veszélyes hulladékokra vonatkozóan még mindig nem születtek meg, országunkban nincs kapacitás a veszélyes hulladékkal kapcsolatos eljárásokra és végleges intézkedésekre, egyetlen lehetőség a kivitelben rejlik, ez viszont veszélyezteti a hulladékgazdálkodás fenntarthatóságát, azaz igen nagy kockázatot jelent a terv megvalósítása során.

5.7. Kereskedelmi hulladékgyűjtésre vonatkozó terv

A kereskedelmi hulladék olyan hulladék amely azon vállalatokban, intézményekben, irodahelyiségekben keletkezik amelyek kereskedelemmel foglalkoznak részben vagy teljes egészében, ezek irodahelyiségeiben, sport és rekreációs létesítményekben, szórakozóhelyeken, azaz minden hulladék ami nem a háztartásban vagy az iparban keletkezett.

A kereskedelmi hulladékot a felhatalmazott operátornak adják át amely illetékes ilyen hulladék begyűjtésére. A csomagolóanyaggal mint hulladékkal az ezt szabályozó külön törvénnyel összhangban járnak el. A veszélytelen kereskedelmi hulladék amely nem csomagolóanyag és összetételét illetően hasonlít a kommunális hulladékhoz gyűjthető a kék és zöld kukákba amelyet elszállít a JKP.

5.8. Ipari hulladékgazdálkodásra vonatkozó program

Az ipari hulladék definíciója szerint ide értendő az olyan hulladék amely az iparból származik, illetve a termelő vállalatokban keletkezik kivéve a dúsítási maradékot és járulékos ásványi

nyersanyagokat a bányákból illetve kőtörőkből. Az ipari hulladékkal való gazdálkodás felelőssége olyan jogi személyeké amelyek generálják, azaz termelik az ipari hulladékot. A jogszabályokkal és előírásokkal összhangban kötelesek szétválogatni a hulladékot és csoportosítani veszélyes és nem veszélyes csoportba. A veszélyes hulladékot az azt generáló jogi személy leghosszabban egy évig tárolhatja. A tárolás módja előírás szerint történik és ennek megfelelően meg is kell jelölni. A veszélyes és a veszélytelen hulladékot is az illetékes felhatalmazással rendelkező operátornak kell átadni. A hulladékot generáló jogi személy köteles követni annak végső kezelési eljárását.

5.9. Speciális folyamatot igénylő hulladékkal való gazdálkodás

Olyan hulladék amelyet hulladékgyűjtő közponban gyűjtenek.

A hulladékgyűjtő közponban (CZSO) a regionális központon belül (RCUO) a lakosságtól a speciális folyamatot igénylő hulladék begyűjtése is előlátott, ezek pedig:

- elektromos és elektronikai hulladék (háztartási berendezések, háztartási kisgépek, számítógépek, mobiltelefonok, és hasonló),
- gumihulladék,
- háztartásokból származó építészeti és bontási hulladék,
- használt akkumulátorok és szárazelemek,
- fénycsövek,
- hulladékolaj,
- festékek és lakkok csomagolásai és
- háztartási vegyszerek csomagolásai.

Dolgozni kell a hulladékgyűjtő központok hálózatának kiszélesítésén, a mobil eszközök beszerzésén és felszerelésén, a nagy térfogatú hulladékgyűjtési akciók gyakoriságán, mindez hozzájárul a speciális folyamatot igénylő hulladékkal való gazdálkodás hozzáférhetőségéhez a lakosság részéről.

Egészségügyi hulladék

A hulladékgazdálkodási törvénnyel összhangban az egészségügyi hulladékot generáló köteles az összes ilyen hulladékot összegyűjteni annak keletkezési helyén, valamint itt szétválogatni a veszélyes és nem veszélyes csoportba, azaz a különböző típusú egészségügyi hulladékot az egyes típusokhoz előlátott csomagolásban tárolni, megfelelő mennyiségben és módon, hogy az az ideiglenes tárolást, majd a szállítást és eljárást lehetővé tegye. A veszélyes egészségügyi hulladékot generálónak ha nem rendelkezik saját ilyen hulladékot szállító eszközzel, szerződnie kell olyan jogi személlyel amely engedéllyel rendelkezik és egészségügyi hulladékot jogosult gyűjteni és szállítani.

A hulladék mely otthoni gyógykezelésből, vagy ehhez hasonló tevékenységből származik melyek során egészségügyi hulladék keletkezik kötelezően azon jogi személyhez juttatandó amely ilyen tevékenységre jogosult és megfelelően kezelni tudja ezt a hulladékot, vagy biztosítani kell az előírásoknak megfelelő tárolást saját költségen a hulladékgazdálkodási előírásoknak megfelelő módon. Az egészségügyi hulladékgazdálkodás költségei a hulladékot generálót terhelik.

Gyógyszeripari hulladék

A hulladékgazdálkodási törvény értelmében azok a gyógyszertárak melyeket egészségügyi intézményként alapítottak, illetve az állategészségügyi szervezetek, valamint a magánpraxisként működő gyógyszertárak kötelesek átvenni a lakosságtól a visszaszármasztott gyógyszeripari hulladékot, kötelesek ezt továbbadni azon jogi személyeknek amelyek hivatottak begyűjteni, szállítani, kezelni, tárolni, újrahasznosítani, és külföldre szállítani ezt a típusú hulladékot. Az hulladékgazdálkodás költségei, valamint a hulladék export költségei a hulladék generálóját terhelik. A lakosságtól begyűjtött gyógyszeripari hulladék gazdálkodási költségei is a generátort terhelik, vagy a gyógyszert importáló céget, amely a Szerb Köztársaság piacára bocsátja a gyógyszeripari terméket azzal arányosan amilyen a piaci részesedése a Szerb Köztársaság piacán, a törvénnyel összhangban ezt az adatot a Gyógyszeripari és Gyógyászati Ügynökség nyilvántartása alapján állapítják meg.

5.10 Javaslatok a kommunális hulladék és komponenseinek újbóli hasznosítására

A regionális hulladékgazdálkodási rendszer a kommunális hulladék elsődleges és másodlagos szétválogatásán alapul. Az elsődleges szétválogatás a zöld és a kék kukák módszerén alapul melyek két teljesen különálló automatikus folyamatot takarnak a regionális hulladékgazdálkodási központon belül – RCUO, a szétválogatási vonalon történik. A másodlagos szétválogatás, a zöld kukák tartalmának szétválogatását a regionális vállalatban az első váltásban dolgozók fogják végezni. Ez a szétválogatás azzal a céllal történik hogy az itt összegyűjtött vegyes hulladékból minden olyan hulladékösszetevő kikerüljön amely újrahasznosítható. Az így kiválogatott újrahasznosítható anyag piszkosabb, ezért a piaci értéke kisebb. Ezzel a munkaszervezéssel a fizikai kiválogatás történik, azaz minden újrahasznosítható komponens kikerül a vegyes hulladékmasszából aminek piaci értéke van és értékesíthető, csökkentve ezzel a véglegesen tárolandó hulladék mennyiségét.

A vegyes kommunális hulladék a szétválogató csarnokba kerül, ahol ha van nagyobb térfogatú hulladék (>500 mm), először ennek a kiválogatása történik az előválogatási fülkében. Az előválogatás után futószalagon jut el a hulladék a csomagok – zacskók bontásának helyére azután pedig a hulladék kiválogatásához, ahol egy erre a célra kialakított forgódob három fő méretre válogatja, a nyílások mérete 30 - 80 mm:

- 0-30 mm szemcsék végleges tárolásra kerülnek,
- 30-80 mm szemcséket a komposztáló berendezés felé irányítják,
- a 80 mm nél nagyobb szemcséket a szétválogató vonal felé irányítják.

A mechanikai kiválasztás felsorolt fázisai után légkondicionált kabinokba kerül a hulladék, ahol kézi szétválogatás következik: a másodlagos nyersanyagok külön boxba kerülnek a hulladék újrahasznosítási rendeltetésével összhangban.

A végleges tárolásra szánt hulladék és a komposztálásra szánt hulladék mágneses és indukciós szeparátoron halad át, ahol a fémek kiválasztása történik.

A szétválogatás a csoportosítás után a kiválogatott újrahasznosítható anyagok hidraulikus préselésével folytatódik, illetve a préselt anyag bálázásával. A bálázott anyag tárolása az erre a célra kiépített tárolókban történik, teljes készenlétben a további értékesítésre, vagy a felhatalmazott operátorhoz juttatják mint elkülönített anyag.

A RCUO a működésének első éve után, azaz a hulladék mennyiségének és összetételének mérése után, fel fogják becsülni a mennyiséget, a szilárd hulladék piaci értékét, a hőkezelhető hulladék mennyiségét és lehetőség szerint szerződnek a cementgyárakkal, hogy hasznosítsák a hőkezelhető hulladékot a cementiparban.

A kék kukából származó hulladék másodlagos feldolgozása a második váltásban történik a RCUO megfelelő feldolgozási vonalán. Itt a papír és a karton szétválasztása történik a PET és más műanyagcsomagolástól, valamint az alumínium konzervek és más fémek szétválasztása. Ezeket csoportosítják piacrabocsátás céljából, ugyanis ily módon nagyobb jövedelem biztosítható.

Az üveget külön fogják választani az üveggyűjtő edényekbe a kommunális hulladéktól és az újrahasznosítható hulladéktól elkülönítve. Ezt a háztartásokban fogják különválasztani.

A másodlagos nyersanyagot a piacon értékesítik, az ebből származó jövedelem a Regionális hulladéklerakó kft Szabadka bevételét képezi majd, ez közvetlen hatást gyakorol a hulladéktárolási költségek csökkenésére. Az újrahasznosítható anyagok amelyeket a vegyeshulladékból választanak ki a kék kukából származó anyagokhoz képest jelentősen kisebb értékűek a piacon, kisebb tisztasági fokuk miatt, ezért jelentős a lakosság szerepe az elsődleges kiválogatással – nagymértékben hozzájárulhat a hulladékgazdálkodás fenntarthatóságához.

5.11. A biológiailag lebomló hulladék és a csomagolóanyag mennyiségének csökkentésére vonatkozó program

Biológiailag lebomló hulladék

A biológiailag lebomló hulladék az elsődleges és a másodlagos kiválogatáskor kerül majd elkülönítésre. A RCUO szeparációs vonalán történik a 30-80 mm szemcsék elkülönítése és a komposztálóba való irányítása.

A komposztáló tervezett kapacitása a RCUO keretén belül legalább 20.000 t/év. A komposztáló kezdő kapacitása 8.000 t/év, ami megfelel az össz hulladék 10%-nak, ez a százalék fokozatosan fog növekedni.

A tervezett komposzttermelés „A” és „B” osztályba sorolható.

Az „A” osztályú komposzt a tiszta zöld hulladékból származik, a „B” osztályú komposzt pedig a vegyeshulladékból kiválogatott biológiailag lebomló hulladékból.

A „B” osztályú komposzt a hulladék biológiai kezelését jelenti, melynek során a következő történik:

- Az aerob kezelés csökkenti a biológiailag lebomló hulladék mennyiségét amely a hulladéklerakóba érkezik ami teljes mértékben összhangban van az Európai Unió feltételeivel és a Szerb Köztársaság céljaival is.

- A várható 40% hulladékmennyiség csökkentése jelentősen meg fogja növelni a hulladéklerakó élettartamát.
- Csökkenni fog a csurgalékvíz mennyisége amely a hulladéklerakóban keletkezik, ez által csökken a kellemetlen szagok terjedése valamint a madarak és rágcsálók elszaporodása

A mennyiségi mérleg a komposztálóban a berendezés működésének első évében ellenőrizhető.

Az „A” osztályú komposzt termelése olyan minőségű komposzt termelését teszi lehetővé amely organikus trágyának minősül.

Az ilyen jellegű hulladék lerakási díja nincs tervezve, hanem a regionális vállalat ezen hulladék újbóli felvásárlását tervezi. Ily módon a vállalat „A” osztályú komposztot tud vásárolni operatív költségek értékében.

Csomagolóanyagból származó hulladék

A csomagolóanyagból származó hulladékra vonatkozó törvény előírja, hogy a végfelhasználó köteles a kommunális csomagolóanyagból származó hulladékot szétválogatni, és/vagy külön tárolni, oly módon, hogy az ne keveredjen más hulladékkal, hogy továbbítható, vagy visszaszállítható, begyűjthető, újra felhasználható, feldolgozható, vagy tárolható legyen a csomagolóanyagból származó hulladékra vonatkozó törvény értelmében.

Elsődleges szétválogatással a kommunális csomagolóanyagból származó hulladék újrahasznosítható összetevőit kék kukákban tárolják.

Az a csomagolóanyagból származó hulladék amely nem kommunális hulladék is egyben nem továbbítható a kommunális vállalatba, sőt tilos a továbbítása, kivéve, ha ez külön szerződéssel szabályozott. A végső felhasználó kötelessége, hogy a csomagolóanyagból származó kommunális és nem kommunális hulladék amelyet továbbítanak, vagy visszaszállítanak ne legyen veszélyes vagy más anyaggal fertőzött amely anyag nem a csomagolt áruból származik, és amelyek lehetetlenné teszik az adott anyag újra felhasználását vagy újrahasznosítását, illetve azokat csak jelentős plusz költséggel teszik lehetővé.

5.12. A tudatos hulladékgazdálkodás fejlesztésére vonatkozó program

A tudatos hulladékgazdálkodás a következő célcsoportokat célozza:

- a JKP dolgozóit,
- a helyi önkormányzat dolgozóit,
- oktatási intézményeket (óvodától iskoláig, beleértve az egyetemeket),
- a köztudatot,
- helyi sajtót.

A hulladékgazdálkodás rendszerében nagyon fontos az elsődleges szétválogatás. Ahhoz, hogy be lehessen vezetni az elsődleges szétválogatást a rendelkezésre álló infrastruktúra mellett nagyon lényeges a hulladék különválasztott gyűjtése, azaz a lakosság bekapcsolása a teljes rendszerbe. A lakosság csak akkor tudja szétválogatni a hulladékot ha kellő tudattal rendelkezik arról mennyire kihat a

környezetvédelemre a szelektív hulladékgyűjtés. Az elsődleges szétválogatás a regionális rendszerbe való minden résztvevő bekapcsolásával fejlődhet csak, ami megmagyarázza a közszolgálati együttműködés jelentőségét és ezen aktivitások összehangolását a regionális rendszer részéről.

Informatív, népszerűsítési és oktatási tevékenységek keretében a hulladékgazdálkodás hierarchiájában serkenteni kell a hulladék keletkezésének csökkentését, újbóli felhasználását, helyes szétválogatását a keletkezési helyén, ahogyan a veszélyes hulladékkal való helyes eljárást és a kommunális hulladékkal nem tárolható hulladékot is.

A lakosság oktatásában a szelektív hulladékgyűjtés fejlesztésére vonatkozóan nagy szerepet kapnak a civil szervezetek is.

5.13. A tervekben nem definiált hulladékkal való gazdálkodásra és a rendkívüli helyzetben keletkező hulladéokra vonatkozó intézkedések

A regionális hulladékgazdálkodási központban csak nem veszélyes hulladék tárolása engedélyezett amit előírással határoznak meg az engedély kiadásakor.

A CZSO bejáratánál a lakosság által behozott hulladék vizuális ellenőrzése történik, ily módon tudják elkerülni olyan hulladék tárolását amely tilos a CZSO területén. A meglévő CZSO területén tilos tárolni a következő hulladéktípusokat:

- folyékony halmazállapotú hulladék;
- azbeszt tartalmú anyagok;
- egészségügy és állati eredetű hulladék;
- vegyes kommunális hulladék.

A hulladék lerakásakor a következő intézkedések végzendők el:

- vizuális hulladékellenőrzés a hulladéklerakó bejáratánál és a tárolási helyen is;
- egyeztető ellenőrzés a hulladék és a tulajdonos által hozott leírás összehasonlításával;
- szállítás mérése és nyilvántartásba vétele; minden szállítást kötelezően kísér a napi nyilvántartásba vétel:
 - hulladéktípus;
 - hulladék jellemzői;
 - hulladék súlya;
 - eredete;
 - a leszállító vállalat neve és címe;
 - a hulladék pontos tárolási helye a hulladéklerakóban.

Minden illegális hulladéktárolás, amely nem szerepel a hulladéktárolási nyilvántartásban a regionális komplexben, vagy azon kívül büntetendő a Hulladékgazdálkodási Törvény értelmében. A veszélyes

hulladék kötelezően az előírásoknak megfelelően más régióba szállítandó, vagy kivitelre szánt vagy további eljárás céljából.

A speciális eljárást igénylő hulladékkal kapcsolatos eljárást a Hulladékgazdálkodási Törvény szabályozza és az ide tartozó előírások, valamint a Regionális Hulladékgazdálkodási Terv.

Amennyiben nem a Hulladékgazdálkodási Törvény az ide tartozó előírások, valamint a Regionális Hulladékgazdálkodási Terv alapján járnak el a Hulladékgazdálkodási Törvény előírja a szankciókat, melyek minden jogi személyre vonatkozathatók amennyiben:

- olyan hulladékot vesz át amely nem tesz eleget az engedélyben előírt feltételeknek, vagy ha a tárolás elutasításáról nem értesíti az illetékes szervet;
- olyan helyen tárolja a hulladékot amely technikailag nem alkalmas az ideiglenes hulladéktárolásra a tulajdonos, azaz a termelő telephelyén, a gyűjtőállomáson, elosztó állomáson és más lokáción, vagy a tárolás az ideiglenes tárolás határidején túl történik;
- a hulladék kezelése törvényellenesen történik;
- fizikai-vegyi kezelést alkalmaz a törvényes előírások feltételeit figyelmen kívül hagyva;
- biológiai kezelést alkalmaz a törvényes előírások feltételeit figyelmen kívül hagyva;
- hőkezelést alkalmaz a törvényes előírások feltételeit figyelmen kívül hagyva;
- olyan lokáción tárolja a hulladékot amely nem alkalmas technikailag, technológiailag, vagy más előírt feltételnek nem tesz eleget, azaz nem tartja magát az engedéllyel előírtakhoz, vagy veszélyes hulladékot tárol előkezelés nélkül, vagy más hulladékkal együtt tárolja a veszélyes hulladékot;
- begyűjtéskor, szétválogatáskor, szállításkor, újbóli felhasználáskor és tároláskor a veszélyes hulladékot nem az előírásoknak megfelelően csomagolja és jelöli meg;
- nem választja külön a különböző veszélyes hulladékot azok osztályozása alapján, kivéve amikor ez engedélyezett, előkezelés nélkül tárolja vagy hígítja annak kibocsátását tervezett környezetszennyező módon;
- a speciális folyamatot igénylő hulladékgazdálkodást tövénnyel ellentétes módon végzi.

A rendkívüli állapotban, amikor a kockázat, vagy a következmény katasztrófaállapothoz vezet, rendkívüli helyzet, vagy más veszély fenyegeti a lakosságot, a környezetet vagy az anyagi javakat olyan mértékben, hogy ez elkerülhetetlen, vagy megakadályozhatatlan az illetékes szervek és szolgálatok hatáskörében, azaz elkerülésük, vagy megakadályozásuk érdekében külön intézkedést, erőket, pénzeszközt kell alkalmazni megerősítve a rendes üzemmódban (Rendkívüli Helyzetekre Vonatkozó Törvény (SZK 111/09).

A rendkívüli helyzetekben (árvíz, földrengés, hó, jég, technikai technológiai szerencsétlenség, baleset, katasztrófa) a hulladékgazdálkodási eljárásokat a Rendkívüli Helyzeteket Kezelő Stáb irányítja a Védelmi és Mentési Tervvel összhangban.

A hulladék amely rendkívüli helyzetben keletkezik egészségre veszélyt jelenthet úgy az emberekre mint az állatokra, környezetre nézve annak függvényében hogy a meglévő hulladék széthordása okozott-e gondot.

Rendkívüli helyzetekben létfontosságú, hogy preventív intézkedéseket hajtsanak végre. Ezek az intézkedések irányozhatják azt, hogy a rendkívüli helyzetben keletkező hulladék mennyiségét csökkentsék, de ennek lehetősége magától a rendkívüli helyzettől függ.

Minden vállalat melynek tevékenysége kockáztatja a lakosság egészségét és a környezetet köteles kidolgozni a preventív intézkedések tervét és az eljárásokat rendkívüli helyzetek esetére.

A hulladék eltávolítása rendkívüli helyzetben szigorú, előre definiált prioritás szerint történik, oly módon, hogy a hulladékot osztályozzák majd a fontosabbtól a kisebb prioritás felé haladva távolítják el. A hulladékot a következő sorrendet betartva kell eltávolítani:

- veszélyes anyagok és veszélyes hulladék;
- kommunális hulladék;
- állati eredetű hulladék;
- mezőgazdasági termékek;
- inert hulladék.

Veszélyes anyagok és veszélyes hulladék

A vegyes hulladékot mely feltételezhetően tartalmazhat veszélyes hulladékot is el kell különíteni fizikailag a többi kommunális hulladéktól, hogy véletlenül sem keveredhessen a veszélytelen hulladékkal, annak érdekében, hogy az illetékes engedéllyel rendelkező operátor előírásoknak megfelelően tudja elszállítani a veszélyes hulladékot arra a helyre ahol kezelni fogják. A veszélyes hulladék ideiglenes tárolását az előírásoknak megfelelően kell megvalósítani.

Amennyiben a rendkívüli helyzet valamely sérült konténer tartalmának szivárgása által jött létre amelyben veszélyes hulladék vagy vegyszer volt, ezek mindenestől biztosított, megjelölt konténerbe helyezhetők át. A kiszóródott veszélyes anyagok kezelhetők inert anyagokkal, majd műanyag zsákba dobhatók, vagy tartósan konténerbe. A sérült zsákokat, melyek vegyszert, növényvédő szert, műtrágyát, vagy hasonlót tartalmaztak műanyag zacskóba kell tenni, vagy megfelelő konténerbe, mely erre előlátott lokáción van. Kerülni kell a nemkompatibilis anyagok keveredését, mint például a savakat a bázisos anyagokkal, amelyek nemkívánatos reakciókhoz vezethetnek.

Ha megállapítást nyer, hogy a veszélyes anyag tényleges veszélyt jelent meg kell akadályozni, hogy ehhez a helyhez bárki hozzáférjen amíg az illetékesek el nem hárítják a veszélyt.

A veszélyes hulladék tárolását és szállítását a nemzeti törvénnyel összhangban kell végezni minden önkormányzat területén a régióban. A regionális vállalat kommunális hulladék tárolásában illetékes, nem vállalhat veszélyes hulladékot még rendkívüli helyzetben sem, és nem is fizetheti ezek kezelését.

Kommunális hulladék

Rendkívüli helyzet esetén, amikor nagy mennyiségű hulladék keletkezik tájékoztatni és képezni kell a lakosságot, hogy ne gyűjtse egyben a veszélyes hulladékot, a nagy térfogatú hulladékot és a kommunális hulladékot. A kommunális hulladékot zacskókban kell gyűjteni és kukába, konténerbe dobni, hogy ne szennyezze a környezetet. Az ilyen hulladékot a legközelebbi Transzfer állomásra kell szállítani vagy a RCUO-ba.

Állati eredetű hulladék

Elpusztult és fertőzött állatot rendkívüli helyzet esetén törvénnyel és előírásokkal definiált utasítás alapján el kell távolítani arra a helyre amelyet ilyen hulladék begyűjtésére láttak elő az önkormányzat illetékességében.

Mezőgazdasági termékek

Sérült, vagy esetlegesen hibás, megromlott mezőgazdasági terméket és élelmet el kell távolítani, a kellemetlen szagokat kiküszöbölni és a rágcsálók elszaporodását meggátolni. A rágcsálók elszaporodása fertőző betegségek terjedéséhez vezethet.

Amennyiben ezek a megromlott vagy sérült termékek nem dolgozhatók fel elszállíthatók a Regionális Hulladéklerakó Központba, itt komposztálhatók, vagy a hulladéklerakóban tárolhatók.

Inert hulladék

A rendkívüli helyzetben az élettér is jelentősen sérülhet, az épületek, melléképületek, fák. Az épületek és melléképületek széthullott darabjaiból keletkezett hulladékot nevezik inert hulladéknak. Inert hulladéknak minősül a fém, fa, tégl, beton, szigetelőanyag, kerámia, műanyag és üveg.

Leggyakrabban épp az ilyen hulladékból keletkezik sok a rendkívüli helyzetekben és természetesen el kell távolítani. Az épületdarabok és fa inert hulladék alacsony prioritású az eltávolítást illetően a rendkívüli helyzet után, ugyanis ez a hulladék már semmilyen veszélyt nem jelent sem a közegészségre sem a környezetre nézve. Ennek ellenére igyekezni kell az inert hulladékot mihamarabb elszállítani a közlekedés helyreállítása céljából és a sérült infrastruktúra javítási lehetőségét biztosítva.

Rendkívüli helyzetben amikor sok hulladék keletkezik az önkormányzatok hatásköre sürgősen meghatározni, hogy azt hol lehet gyűjteni és ideiglenesen tárolni. Kívánatos, hogy a lokációt pontosan definiálják, és, hogy ezen a lokáción a szemetet csoportosítva helyezték el a fent leírt elvek alapján. A helyi önkormányzatok a krízisstábokkal együtt és a rendkívüli helyzetekben illetékes más szervekkel el kell hogy végezzék a területek dekontaminációját és fertőtlenítését is szükség esetén a hulladék begyűjtése és elszállítása után. Az önkormányzatoknak jelentést kell készíteniük a becsült kárról, adatokkal alátámasztva a begyűjtött hulladék mennyiségéről és típusáról, a szállításról, az operátorról, tárolásról, a Regionális Hulladéklerakóról, a konténerek állapotáról, a sérült konténerekről, mehanizációról, eszközökről melyek szükségesek az illetékes kommunális közvállalat akadálymentes működéshöz.

Az adott rendkívüli helyzet függvényében bevezethetők külön telefonvonalak és elektronikus postai címek, ahova a lakosság fordulhat tanácsért, vagy segítségért a keletkezett hulladékkal kapcsolatban.

6. RENDEZETLEN HULLADÉKLERAKÓK SZANÁLÁSÁRA VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSEK

Történelem és jelenlegi állapot bemutatása

Szabadkán az érvényben lévő Helyi Hulladékgazdálkodási Terv 2020-ig a 15. fejezetében a Rendezetlen hulladéklerakók szanasásával foglalkozik 1999. óta amikor 53 illegális szemételepet tartottak nyilván a 16 Szabadkához tartozó település területén. Ezek szolgáltak alapul a számításokhoz, hogy mekkora területen fekszenek, mennyi a hulladék mennyisége, mennyi pénzeszköz szükséges ezek szanálására, mekkora szállítási költségekkel kell számolni a rendes hulladéklerakóig. Különböző típusú hulladék található ezeken a lerakókon (kommunális hulladék, építészeti és bontási hulladék, szerves hulladék, csomagolás mint hulladék, elpusztult állatok, nagy térfogatú hulladék), az egyes lokációkon a mennyiségek 40 m³-tól 225.000 m³-ig terjedtek. Lehetséges megoldási javaslatok voltak a legális – hivatalos hulladéklerakóra való átszállítás, de ez csak kisebb mennyiségben volt lehetséges, a nagyobb mennyiségek esetében az eljárás összetettsége miatt a terület rendezése és az illegális lerakó fokozatos megszüntetése lehetséges a rendelkezésre álló pénzeszközök függvényében.

A hulladék megszüntetésére vonatkozó intézkedések mellett javasolt a szervezett hulladékgazdálkodás bevezetése, ami magába foglalja a jól szervezett begyűjtést minden településről, a nagy térfogatú hulladékot gyűjtő akciók gyakoriságának felülbírálatát, a speciális folyamatot igénylő hulladék fogadására való központok kialakítását, gyakori ellenőrzést, tájékoztatást és oktatást, és tulajdonképpen minden intézkedést amely a hosszútávú megoldást eredményezi a hulladékgazdálkodás terén és az újabb illegális hulladéklerakók létrejöttét akadályozná, ezzel pedig a környezetvédelemben bekövetkező kárt és kockázatot is csökkentené.

Az elmúlt időszakban 2011. és 2017. között, a Környezetvédelmi Alapból a Köztisztasági és Parkosítási JKP is társfinanszírozta a Helyi terv 18. fejezetének 9. pontja alapján 23 lokációra vonatkozóan a nyilvántartásba vételt, újabb illegális lerakók kialakulásának a megakadályozását és szemételepek felszámolását.

A nyilvántartott illegális szemétklerakók többnyire Szabadka városon kívül vannak, elhagyatott helyen, utak vagy vasutak mellett, homok és agyaglelőhelyeken, erdőszélen, ahova a hulladékot kihordták, így legtöbb esetben ezek felszámolása után hamar újra megjelenik itt a hulladék. A szemét egyszerű áthordásával a "Aleksandrovačka bara" nevű hivatalos lerakóhelyre tulajdonképpen nem nagy előrehaladást értek el. Egyik megoldás sem alkalmas a hulladék higiénikus tárolására, illetve a hivatalos lokáció sem alkalmas a hulladék tartós tárolására és nincs is úgy felszerelve, hogy egészségügyi és környezetvédelmi szempontból kockázatmentesen működjön.

A "Aleksandrovačka bara" nevű hulladéklerakón ellenőrzik a hulladék lerakását, mérik, nyilvántartásba veszik a mennyiséget, tervezik a szétterítését, részben megoldották a felszabaduló gázok kezelését amely a hulladékmasszában jön létre. Amikor a Regionális Hulladéklerakó működni kezd terv szerint a "Aleksandrovačka bara" lerakó megszűnik.

Ez a szeméttelép mellet Szabadka város területén vannak még lerakóhelyek melyek évek hosszú során működtek, működési módjuk alapján pedig megállapítható:

1. a hulladék tervszerűtlenül került lerakásra, terítés és tömörítés nélkül, (Szabadkán a Kéri téglagyár);
2. a hulladék felügyelet nélkül került a telepre (Majdán homokbánya, Hajdújárasi Talenterem, Alsó Tavankúti „Medoproduct“);
3. a hulladék lerakása részleges felügyelet mellett történt (Bajmokon a Bajmoki téglagyár, Csantavéren a Topolyai úton a Komval).

Minden illegális hulladéklerakó és szeméttelép ahol az elmúlt időszakban hulladéklerakás történt, mint ahogy a részleges felügyelet mellett történt lerakás is rendezetlen hulladéklerakónak minősül, ami úgy tájépítészeti szempontból mint esztétikailag is lerombolja a táj képét, szennyezi a levegőt, a talajvizet, a növény és állatvilágot és az emberek egészségét veszélyezteti, ezért intézkedéseket kell bevezet mindezek elkerülése céljából:

- a hulladék áthelyezése olyan helyre amely a körülményeknek megfelelő,
- a hasznos összetevők szétválogatása és csoportosítása az engedéllyel rendelkező operátornak való átadás céljából.

Annak érdekében, hogy az említett állapoton javítsunk, hogy biztosítsuk a feltételeket és elérjük a kitűzött célokat a rendezetlen hulladéklerakók kapcsán (illegális hulladéklerakók és szeméttelpek), figyelembe véve a Helyi Tervet a következő aktivitásokat eszközöltük:

1. felül kell vizsgálni a meglévő adatbázisokat és összegyűjteni az aktuális információkat az illegális hulladéklerakókkal kapcsolatban a környezetvédelmi károk felbecsülése érdekében (adminisztratív és földrajzi adatok, feltételek leírása, munkamódszer, szeméttelpek felszereltsége, mérések eredménye);
2. a begyűjtött adatokat elemezni kell és feldolgozni, csoportosítani a nyilvántartásokat a szeméttelpekről és illegális hulladéklerakókról, meg kell határozni a környezetvédelemre és az egészségre káros tényezőket figyelembe véve a telephely elhelyezkedését: - városi övezet, vidéki övezet, sűrűn lakott terület vagy pihenő és rekreációs övezet, a terület adatai és a hulladék mennyisége, vízgáraktól való távolság, (természetvédelmi és környezetvédelmi övezet), mindezt acélból, hogy a tevékenységek prioritását meg tudjuk határozni.

Kutatási és kivizsgálási terv

A kiválasztott területekre (2. pont alapján) a környezetvédelmi veszélyeztetettség megállapítása céljából, meg kell határozni a hulladék típusát, mennyiségét, azaz ki kell vizsgálni: geológiai és hidrológiai tulajdonságait, (a talaj összetételét, tulajdonságait, áteresztőképességét, mérgező anyagok jelenlétét a talajban, talajvízszintet):

1. meg kell állapítani a talajfertőzöttségre utaló jeleket (a fertőzés látható következményeit);
2. hozzávetőleges felületet, és/vagy úrtartalmat;

3. fel kell vázolni a szennyező anyagok szemmel látható vagy feltételezett kiterjedtségét (szennyeződés), be kell rajzolni a térképre, telekkönyvbe, vagy kézzel, számítógéppel készíteni vázlatot;
4. vázolni kell a térképen az érzékeny tartalmakat és épületeket;
5. fel kell mérni a lehetséges hatást az érzékeny tartalmakra és épületekre.

Az érzékeny épületek és tartalmak közül külön ki kell emelni, feldolgozni elhelyezkedésétől és távolságoktól függően a hatást a következőkre:

- a. ivóvízellátási objektumok;
- b. lakóövezetek és más övezetek ahol emberek tartózkodnak;
- c. természetvédelmi és védett kultúrvajavakra vonatkozóan;
- d. nyitott folyó vizek;
- e. infrastrukturális létesítmények
- f. veszélyes anyagok jelenléte a lokáción és azok hatása a környezetvédelmi tényezőkre.

Áttekinthető módon kell feltüntetni a lokáción minden lakosságra vagy környezetre veszélyes anyagot, azaz kihangsúlyozni a lehetséges életre, egészségre és környezetre ható következményeket az által, hogy a veszélyes anyagok fizikai és vegyi tulajdonságait bemutatjuk, valamint mérgező hatásukat, ökológiai káros hatásukat, telítettségüket a levegőben meghatározott határértékekhez képest, az egyes környezeti tényezőkre való hatásukat, gyúlékonyságukat, oxidálódásukat, hőbeni és vegyi stabilitásukat.

A prioritásokkal kapcsolatban határozatot kell hozni áttekintve a helyzet teljességét, értékelve a területi célelemzéseket amelyek az életminőségre vonatkoznak és azok paramétereire összhangban a Rendelettel a környezetvédelmi veszélyeztetettség státuszának meghatározásáról és a szanációról remediációról (SZK 22/10. számú Hivatalos Közlönye).

Ki kell dolgozni egy tervet összhangban a Szanációról és remediációról szóló előírásokkal SZK 75/14. számú Hivatalos Közlönye) és kategorizálni a szeméttelp bezárásával és/vagy működési idejével összhangban.

7. A TERVEZETT AKTIVITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK FELÜGYELETE ÉS KÖVETÉSE

A megvalósítás fő aktivitása a megfigyelés és az ellenőrzés. A megfigyelés adja meg a választ, hogy elértük-e a LPUO-ban definiált aktivitásokkal hogy a hulladékgazdálkodás összhangban van a nemzeti hulladékgazdálkodási stratégia elveivel. A helyi mutatók is hozzájárulnak a hulladékgazdálkodás összképének kialakításához.

A városi környezetvédelemmel foglalkozó illetékes titkárság az előzőleg begyűjtött adatok alapján évi jelentést ad a Szabadka város polgármesterének a LPUO megvalósításáról folyó év március 31-ig, előírva a következő évre tervezett fejlesztési tervet is. Ily módon látható a haladás a kulcsfontosságú kérdésekben. A legelfogadhatóbb megoldás definiálása környezetvédelmi szempontból nagyon érzékeny feladat ezért be kell kapcsolni az önkormányzat mellett minden érdekelt felet. Az évi jelentés nyilvános, Szabadka Honlapján kerül közzétételre.

Öt év elteltével ismételten mérlegeli a LPUO, szükség esetén felülbírálják és a következő tíz évre határozzák meg. A mérlegelés és felülbírálás célja a környezetvédelmi, szociális, gazdasági, technológiai és intézményességi szempontból legelfogadhatóbb megoldás, amely elvezethet a hatékonyabb hulladékgazdálkodáshoz. Ez alkalmat ad a LPUO összehangolására az esetleges törvénymódosításokkal amelyek a hulladékgazdálkodásra vonatkoznak.

Az önkormányzat köteles megteremteni a feltételeket a LPUO megvalósításához, de ugyanakkor felügyeli is a megvalósítást. A felügyeletet a LPUO-t megvalósító vállalat felett a városi környezetvédelemmel foglalkozó illetékes titkárság hivatott megvalósítani. Az ellenőrzőfelügyeletet és esetlegesen a törvények betartásának elmulasztásáért kirótt intézkedéseket és büntető intézkedéseket foganatosító szerv a városi felügyelőség illetékes titkársága.

8. A AZ AKTIVITÁSOKHOZ SZÜKSÉGES TERVEZETT KÖLTSÉGEK ÉS PÉNZÜGYI FORRÁSOK

A Regionális Hulladékgazdálkodási tervben, lévén, hogy a Regionális Hulladékgazdálkodási Központ még nem kezdett el működni még nem szerepel tarifarendszer a hulladék kezelésre és tárolásra, így a tényleges költségek sem becsülhetők fel. Tervezik, hogy a JKP megfizetteti majd ezeket a szolgáltatásokat a lakossággal a „szennyező fizet” elv alapján, ami szerint a hulladék kezelését és tárolását az árjegyzék szerint a Regionális vállalatnak fizetik. Az árra amelyet a végfelhasználó fizet kihat majd a szállítási távolság is a RCUO-ig, valamint az az ár is amelyet a JKP fizet a Regionális vállalatnak hulladéktárolás címen. Figyelembe véve a szociális tényezőt is a legmagasabb elfogadható tarifa egy átlagos háztartás részére a Szabadkai régióban 67,2 € évente.

Javasolt a hulladékbegyűjtés és szállítás családtagok számával arányos megfizettetése az átmeneti időszakban, azonban amíg nem készül el az ezt támogató adatbázis a háztartásokról és családtagokról, addig a háztartások képezik a megfizettetés alapját. A kommunális hulladék és az ehhez hasonló hulladék tekintetében, ami a vállalatokban keletkezik a begyűjtés és szállítás megfizettetése a munkások számával legyen arányos és esetleges más tényezőkkel amelyek kihatnak a keletkező hulladék mennyiségére. Fontos megemlíteni, hogy ez nem vonatkozik a kommerciális és az ipari hulladékra, amely jogi személyek működése során keletkeznek, ugyanis ezek az említettel felhatalmazott operátorokkal szerződnek.

A helyi önkormányzat a hulladékgazdálkodásra vonatkozó határozat falülbírlásával a JKP-vel együttműködve meg fogja határozni az új elszámolás módszerét, és a régiről az új módszerre való átállás ütemét és határidejét. A hulladék szervezett gyűjtésére tervezett aktivitások bevezetéséhez a teljes területen, és az elsődleges szétválogatás bevezetéséhez biztosítani kell a megfelelő technikai felszerelést ami a 6. számú táblázatban szereplő hiányzó felszerelést jelenti.

6. sz. Táblázat – A hiányzó felszerelés áttekintése amelyet be kell szerezni

Felszerelés típusa	Mennyiség (darab)	Becsült érték szerelési költségekkel (RSD)	Összesen (RSD)
Hiányzó zöld kukák (120l)	15 000	2 300	34 500 000
Hiányzó kék kukák (120l)	28 000	2 300	64 400 000
Szemétszállítók (22 m ³)	11	15 500 000	170 500 000
Összesen (RSD)			269 400 000

A “Aleksandrovačka bara” nevű szeméttelp szanalási tervének költségei a Helyi Hulladékgazdálkodási Terv értalmében, melyet 2011-ben hoztak meg körülbelül 3 200 000 €-t tesznek ki. Figyelembe véve,

hogy a szemételepet (mivel nincs megfelelő lokáció a higiénikus tárolásra a Regionális Hulladéklerakó kiépítéséig) nem fedték le a tervezett határidőn belül az elmúlt években folytatták a hulladék lerakását ezen a lokáción, pontosabb becslésre csak a technikai dokumentáció kidolgozása után kerülhet sor.

Az illegális hulladéklerakók szanálása és a rendezetlen tárolók kezelése a részletes helyzetfelmérés után történhet.

A megvalósításhoz szükséges pénzeszközöket a lakosokkal megfizettetett kommunális szolgáltatások díjából fogják biztosítani, valamint Szabadka város költségvetéséből (a Környezetvédelmi Alapból és más forrásból), pályázatokból és adományból, és más törvény által előlátott forrásból.

9. A TERVEZETT INTÉZKEDÉSEK ÉS AKTIVITÁSOK HATÁRIDEJE

A tervezett intézkedések és aktivitások határideje a 7. számú táblázatban láthatók.

7. sz. Táblázat – A tervezett intézkedések és aktivitások a fő hordozókkal és megvalósítási határidőkkel

Tervezett aktivitások aktivnosti	Hordozó	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Helyi Hulladékgazdálkodási Terv elfogadása	GS	x										
Általános szabályzatok felülvizsgálása az érintett önkormányzatokban és összehangolása a Helyi és a Regionális Hulladékgazdálkodási tervekkel	GS	x	x									
A közlekedési infrastruktúra fejlesztése a RSUO (Békovói út kiszélesítése)	PZUP	x	x									
Az önkormányzatok teljes területének lefedése a szervezett gyűjtéssel és szállítással	JKP	x	x	x	x	x						
A zöld, kék és sárga edények ürítésének meghatározása és felülbírállása	JKP	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A szervezett gyűjtés és szállítás céljából megfelelő edények beszerzése	GS / JKP / RD	x	x	x	x	x	x					
A JKP technikai kapacitásának bővítésére szolgáló póteszközök beszerzése	GS / JKP	x	x	x	x	x	x					
A konténerek elhelyezési tervének felülbírállása (zöld, kék, sárga konténer)	PZUP	x	x									
A zöld, biológiailag lebomló hulladék fokozottab gyűjtésének tervezése (levél, fű, gally) az időszakokban amikor több ilyen hulladék termelődik	JKP	x	x									
A zöld, biológiailag lebomló hulladék elsődleges, keletkezésének helyén való különválasztásának és komposztálásának népszerűsítése, ahol az lehetséges	GS/RD/JKP	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A nem begyűjthető és tárolható hulladék szervezett gyűjtési tervének kidolgozása minden településre	JKP	x	x									

Tervezett aktivitások aktivnosti	Hordozó	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Hulladékgyűjtő központok hálózatának kiszélesítése (CZSO) a lakosság által jól megközelíthető helyeken	RD / JKP	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A "Aleksandrovačka bara" nevű szeméttelen a kommunális hulladék gyűjtésének megszüntetése	GS/JKP	x										
Az illegális szemétkerakók és rendezetlen tárolók felmérése és a prioritások meghatározása	GS	x	x									
A "Aleksandrovačka bara" nevű szeméttelen szanálási tervdokumentáció kidolgozása és engedélyeztetése	JKP / GS	x	x									
A "Aleksandrovačka bara" nevű szeméttelen szanálási tervének és remediációjának megvalósítása	GS / JKP			x	x	x	x	x	x	x	x	x
Az illegális hulladéklerakók szanálása és a preventív intézkedések továbbfejlesztése	GS / JKP	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A lakosság tudatos hozzáállásának fejlesztése a hulladékszétválogatás jelentőségével kapcsolatban	GS / JKP / RD	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
LPUO felülbíráltása és a nemzeti előírásokkal való összehangolása	GS						x					
Új LPUO kidolgozása	GS										x	x

JKP – Köztisztasági és Parkosítási Kommunális Közvállalat

GS – Szabadka város

RD – Regionális Hulladéktároló Kft. Szabadka

PZUP – Útgazdálkodási, Várostervezési és Lakásügyi Közvállalat Szabadka

10. KÖVETKEZTETÉSEK

A Regionális Hulladékgazdálkodó Központ kiépítésével a Szabadkai régióban megteremtjük a feltételeket a hulladékgazdálkodás regionális szemléletéhez. A legmagasabb prioritás az adott időszakban a szervezett gyűjtés és szállítás Szabadka város teljes területén, a hulladék keletkezési helyén való szétválogatás, a meglévő szeméttelép lezárása és szanálása és az illegális hulladéklerakók felszámolása.

Figyelem előtt tartva, hogy a regionális központ az első ilyen jellegű összetett létesítmény országunkban és, hogy a Regionális Hulladékgazdálkodási Terv előrelátja a rendszerrel kapcsolatos becsléseket a rendszer működéssel kapcsolatban, valamint a folyamatokat és eljárásokat a próbaüzem idejére, ezen terv kidolgozásakor nem rendelkezünk elegendő adattal a hosszútávú tervezéshez:

A felhatalmazott vállalatokban nincs meg a megfelelő technikai kapacitás és humánerőforrás (az érvényben levő foglalkoztatási növekedés tiltása a közszférában és pénzügyi forrás hiánya új eszközbeszerzésre), valamint a regionális központ befejezésének időpontja sem ismert, mindez kockázati tényező, amely kihat a Terv megvalósítására és annak ütemére.

A szükséges adatok begyűjtése után, a regionális központ üzembehelyezése után szükséges lesz a Terv felülbíráltása a törvénnyel összhangban.